N Nr. 5

1. MARSNUMMER 1942

Signal

Universitetsbiblioteket i Tromsø

Belgia 2.50 fr. / Bøhmen-Mähren 2.50 kr. / Bulgaria 8 lewa / Danmark 50 øre / Finnland 4.50 mk. / Frankrike 4 fr. / Hellas 12 drs. / Italia 3 lire / Kroatia 6 Kuna / Nederland 20 cents
Norge 50 øre / Portugal 2.— esc. / Romania 16 lei / Serbia 5 dinar / Sverige 53 öre / Sveits 45 rappen / Slovakia 2.50 ks. / Spania 1.50 pts. / Tyrkia 12 kuruş / Ungarn 40 filler
Luxemburg, Sydsteiermark 25 Pfg.

Den første kommer fram...

I kampene på Krim blir en sovjet-bataljon beseiret i et motangrep. De tiloversblevne overgir seg

PK. Fpto: Krigskorrespondent Zündorf

I hele Europa kjenner man

K H A S A N A

I hele Europa setter man pris på

K H A S A N A

KHASANA
DULMIN
PERI

og alle de andre KHASANA-preparatene har opnådd sitt gode ry utelukkende på grunn av sin kvalitet, som alltid er den samme. Derfor borger navnet alene for kvalitet. Derfor bringer KHASANA alltid godt resultat.

KHASANA

Forhandler:
MIDELFART & CO. A/S.
OSLO - Rosenkrantzgaten 3.

„Gravet ut av fjellet med neglene . . .“

I USA-tidskriftet "Life" av 6. oktober 1941 finner vi beretningen fra en sakkyndig om Burma-veien. Han har bereist den for å undersøke dens tilstand og forbedringen av dens yteevne. Som man vet er Burma-veien den eneste betydningsfulle vei i Tsjiang-kai-sheks China som f. eks. USA's gull-såvel som jern-"kuler" rullet henover. Den skulde også ved årsskiftet 1941/42 tjene til å tilføre den nødstedte britiske imperialisme kinesiske hjelpetropper. Navnet dens hører med til enhver politisk samtales ordsamling, men hvem har allerede befart den? — Vi siterer derfor noen interessante avsnitt av den nevnte beretning.

Jeg så Burma-veien for første gang i Kunming, den kinesiske grensestasjon, og det siste flate stedet før denne eiendommelige veien begynner. Vi var kommet med et fly fra Tsjungking og flere amerikanske biler, en boy, en kokk og fem kinesiske veiarbeidere ventet på oss. Derfra så vi gjennom hele to uker en vei, en vei i en slik forfatning at den kunde få hårene til å reise seg på den mest herdede amerikanske lastebilsjåfør

Der finnes intet i hele verden som man kan sammenligne Burma-veien med. Når man ser den for første gang, forstår man følgende bemerkning av en ingeniør: „Herregud, denne veien har man gravd ut av fjellene med bare fingerneglene.“

Fra Kunming snor veien seg 1200 kilometer i farlige svinger gjennom fjellsidene over dype avgrunner. I luftlinje vilde den utgjøre 580 kilometer, men fra Kunming kunde man oppdage høyst en femtedel kilometers rett vei.

Burma-veien er bare et par år gammel, for kineserne bygde den etter krigsutbruddet. Men man brukte ved byggingen den samme teknikk som ved byggingen av Chinas store mur for 2000 år siden. De arbeidere som ennu er beskjeftiget med byggingen av veien, kommer fra hvert lite sted og hver liten landsby. De bringer med seg sin egen proviant og sitt eget verktøy som de arbeider i fjellet med, og skaffer jorden unna i håndkurver. Da arbeidet begynte, døde for hver 250 arbeider 200 av malaria.

Da veien er smal og ikke brolagt, må sjåførene vise den ytterste forsiktighet. Der eksisterer ikke rekkverk eller stabbesten til vern mot de bratte avgrunnene. Faren for at lastebiler skal gli ut i regnvær er altfor stor, og det hender ofte nok. Der er luftangrep, støv, bratte stigninger og gyngende, skrøpelige broer som kan bære bare ett kjøretøy ad gangen.

Like etter reisens begynnelse i Kunming ble det soleklart hva som ikke var i orden med trafikken på Burma-veien. Hverken regn, jordskred eller bomber var den store fare, men en uovervinnelig byråkratisme. Veien er oversådd med tollhus, og i Kunming må sjåførene oppsøke åtte forskjellige kontorer for å få tillatelse til å kjøre videre til neste stasjon. Ofte varer en slik prosedyre fra klokken 8 morgen til klokken 5 om ettermiddagen mens de herrer tollfunksjonærer leser en eller annen røverbok. Så blir kontorene lukket presis klokken 6, og krigen fortsetter neste morgen.

I Wanting så vi 250 lastebiler som til dels måtte vente lenger enn 24 timer på de nødvendige tollformaliteter. Undertiden ble de oppholdt ti til femten dager, og således ble der i juni ikke befordret mer enn 6000 tonn på veien.

Regjeringens kontroll over veien hadde sviktet. Foruten privatselskapene deltok ikke færre enn 16 kinesiske statsagenturer i trafikken på veien, og endelig kunde enhver ha et ord med i laget. Enhver utøvde sin egen kontroll og underholdt verksteder og funksjonærer, Der var landsbyembedsmenn som krevde en privat skatt av hver forbifarende vogn. Da lastebiler kjørte for såvel stats- som privatforetagender, kom det til tvilsomme forretninger. Når en privatvogn har et uhell, blir der tilbudt hjelp av sjåføren på en statsbil. Privatvognens sjåfør kjøper en reservedel av den andre, setter den inn og kjører videre. Inntil han får hjelp, morer lastebilsjåføren seg med landsbyens skjønnheter.

Vår beretning var så utilslørt at vi var spent på hvorledes generalen vilde motta oss. I stedet varte vår samtale fem timer. Fru Tsjiang-kai-shek hadde lest beretningen, og generalen oversettelsen, forsynt med mange kinesiske opplysende bemerkninger. Han var helt begeistret, så begeistret at han før maten holdt en lang tale som — etterat den var blitt oversatt — avslørte seg som et merkelig tilbud som bare en orientaler vil forstå. Han spurte om D, H. og jeg vilde overta Burma-veien som privatkonsesjon mot så og så mange prosenter pr. vogn. Vi følte oss som ramt av lynet, men fattet oss hurtig igjen så vidt at vi med takk kunde avslå. Men generalen var ikke krenket. „Og nu spiser vi“, sa han uberørt.

Da det led på kvelden, henvendte fru Tsjiang-kai-shek seg til meg, da hun mente hun måtte unnskylde seg fordi hun hadde beklaget seg i hårde ordelag over Amerika, men hun måtte fremdeles tale høit om hva China trenger.

„Vær ikke redd for det, madame“, sa jeg, „i vårt yrke gis der et ordspråk: „Når et hjul hviner høyt nok, blir det smurt.“ Bare skjenn rolig videre til Amerika blir opmerksom på Dem.“

COPYRIGHT 1942 BY DEUTSCHER VERLAG, BERLIN

LANDING

Maleri av den japanske maler Inazo Tanaka
(Utsnitt)

JAPANS LANGE ARM

Revolusjon i luftstrategien i Stillehavet

Stillehavet, hvor Japan fører sin store kamp mot USA for en nyordning i Øst-Asia, er den største krigsskueplass verdenshistorien ennu har sett. Dette store rom med den utstrakte øyverden har sine særlige lover for krigsførselen, ikke minst også for luftkrigen. Japan har i lang tid erkjent det store roms lover, og har også innstillet sine rustningsarbeider på det i enhver henseende. Betegnende for dette er bl. a. Japans sterke utbygging av marinens luftarmé, hvor det ble lagt særlig vekt på hangarskip og flymoderskip; disse våpen kan virke over de største avstander og er derfor det rette kampmiddel for store rom.

Mislykket innkretsning

Japans strategiske stilling ved krigsutbruddet i Øst-Asia var til å begynne med slett ikke særlig gunstig. USA's planlagte innkretsning av Japan var til en viss grad blitt til virkelighet ved utbyggingen av forskjellige, under amerikansk herredømme stående øygrupper — som sågar delvis lå innenfor det japanske livsrom — til moderne marine- og luftstøttepunkter. Dertil kom at Storbritannia likeledes utrykkelig rettet sin maktstilling i det kinesiske hav mot Japan.

Rent militært sett var forholdene før krigsutbruddet og under hensyntagen til de daværende styrkeforhold omtrent som følgende: Den amerikanske stillehavsflåte — med støttepunkter på Hawaii, Filippinene og andre langt fremskutte støttepunkter — sammen med de forhåndenværende luftstridskrefter beskyttet med en viss sikkerhet den amerikanske vestkyst, iberegnet Panamakanalen. Truet fra luften var i det høyeste de fremskutte amerikanske støttepunkter i Stillehavet, derimot neppe det amerikanske kontinent selv. Dertil var avstandene fra det nærmestliggende japanske støttepunkt til den amerikanske vestkyst altfor store — og at hangarskip kunde nærme sig det amerikanske maktområde, syntes utelukket, sålenge USA's flåte forble intakt.

På sydvestsiden av Stillehavet, d.v.s. i det britiske interesseområde, som strekker sig fra India over Insulinde til Australia og New Zeeland, var forholdene likedan. Også her syntes først muligheten for en umiddelbar trusel fra Japans side bare altfor svak, så meget mer som dets luft- og sjøstridskrefter ble betraktet som bundet på grunn av USA

På den annen side var en trusel mot det japanske rike fra Hongkong, Filippinene eller Guam slett ikke utelukket. Vel er flyavstandene fra disse punkter til Japan betraktelig store, så at luftangrep av betydning ikke lå innenfor sannsynlighetens grenser, men sammen med en sterk britisk-amerikansk sjømakt var det dog en viss mulighet for å holde nede og blokkere Japan.

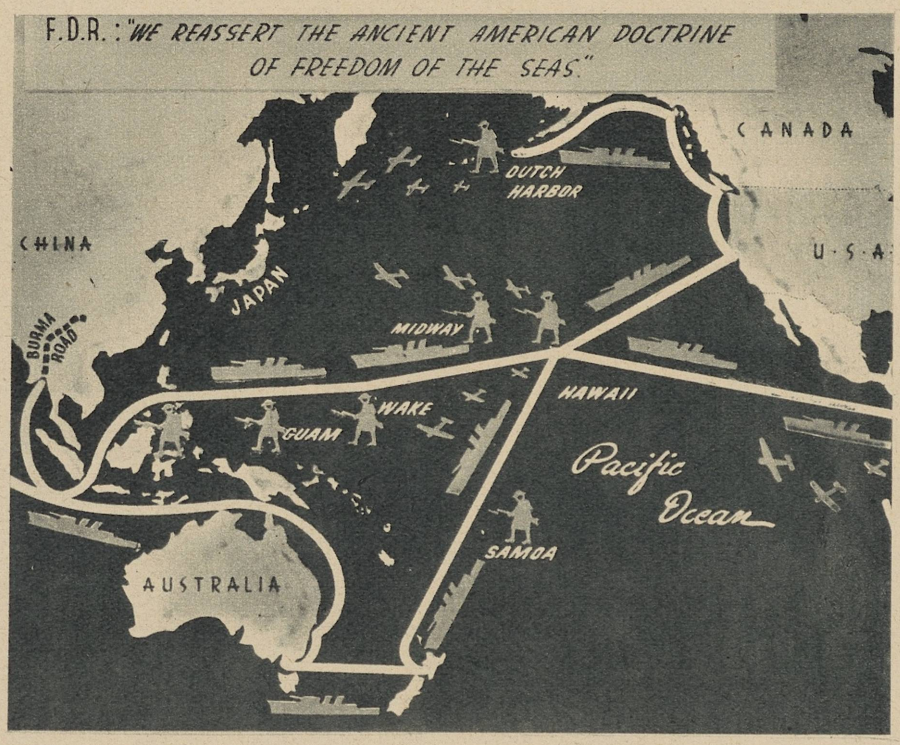
Disse forhold har de japanske stridskrefter allerede i de første uker i kampen mot USA og Storbritannia endret avgjørende ved å gripe beslutt-somt inn i Stillehavsområdet. Ved å ta de amerikanske støttepunkter Guam, Wake og Filippinene, og ved den hurtige erobring av den britiske festning Hongkong er de viktigste fiendtlige støttepunkter i det japanske livsrom erobret, og særlig er luftkrigstillingen blitt helt annerledes. Tilbakevirkningene av den nyskapte situasjon er så store at de også berører den europeiske krigsskueplass.

Flybærernes jaktfelt

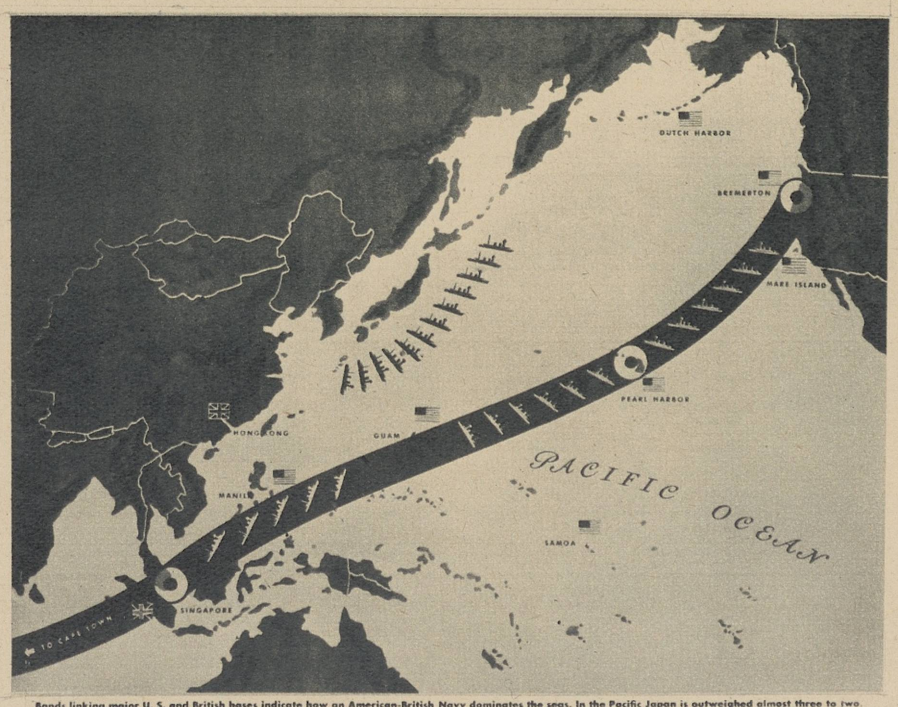
De store avstander i Stillehavet, som forhindrer en luftkrig efter europeisk målestokk, er neppe blitt mindre på grunn av japanernes heldige resultater. Men ved den samtidige betraktelige svekkelse av den amerikanske Stillehavsflåte i slaget ved Hawaii og ved ødeleggelsen av kjernen i den britiske sjømakt i Øst-Asia, som ble opnådd ved senkningen av slagskipene „Prince of Wales" og „Repulse", har Japans marine fått bevegelsesfrihet med alle muligheter for angrep. Nu er også den japanske hangarskip-flåte i stand til å bære luftkrigen helt til de ytterste kyster ved Stillehavet. Hvem kan vel idag for alvor hindre de hurtige japanske hangarskip i å dukke opp omtrent ved den amerikanske vestkyst for der å angripe de tallrike militære mål?

Hangarskipenes virkemuligheter, som fremgår av maktforholdene i Stillehavet idag, må ikke undervurderes. Japans marine råder over et anselig antall flybærere med stor fart og likeså over flere flymoderskip, som kan bringe sjøflyene til innsats. Denne flåte støtter sig på en anselig slagskipflåte, som idag fullt ut er de forente britisk-amerikanske sjøstridskrefter voksen i Stillehavet. Den kan derfor sikre flybærerflåten veien helt til Stillehavets fjernestliggende kyster. Hvilken bruk Japan gjør av sine flybærere, har det allerede bevist flere ganger. De gamle meninger at flybæreren på en måte representerer flåtens øye, d.v.s. tjener opklaringsformål, eller at den bare overtar beskyttelsen fra luften av sjøstridskreftene, har den japanske marine overvunnet. Den har tvert i mot erkjent at flybæreren er et av flåtens sterkeste våpen og har så satt det tilsvarende inn i kampen. Hvilken mulighet denne nesten revolusjonerende taktikk i en flåte betyr, har de gode japanske resultater vist. Såvel ved Hawaii, hvor bombe- og torpedofly der startet fra flybærere, slo den amerikanske slagskipflåte, som også ved forskjellige operasjoner på landjorden hadde de japanske flybærere avgjørende andel.

Flybærerflåten gjør Japans luftarm til et meget bevegelig, vidtrekkende våpen særlig egnet for store rom. Dets bevegelighet blir så meget farligere

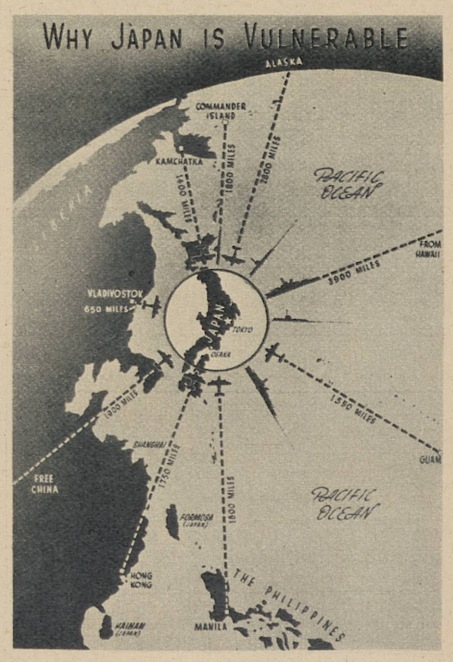
F(ranklin) D(elano) R(oosevelt): „Vi bekjenner oss på ny til den tradisjonelle amerikanske doktrine om havenes frihet." (Av „United States News" av 6. 6. 1941) Denne frihet betydde i virkligheten fullstendig knebling av Japan ved hjelp av bajonetter, sjø- og luftmakt.

Bands linking major U. S. and British bases indicate how an American-British Navy dominates the seas. In the Pacific Japan is outweighed almost three to two.

HOW THE U.S. NAVY WILL FIGHT THE AXIS

„Hvordan USA-flåten vil komme til å slå aksen." (Av „United States News" av 8. 8. 1941). Det svarte bånd mellom de amerikanske og engelske støttepunkter skulde vise hvordan Japan kan blokeres og beherskes av den overlegne amerikansk-britiske flåte.

„Hvorfor Japan er sårbar." (Av det amerikanske tidsskrift „Look" av 1. 7. 1941) Et bilde på total innkretsning. Man anser den militære og økonomiske kvelning av Japan for lett

for fienden, da Stillehavet for Japan er en krigsskueplass, som byr på fordelene i en kamp på den indre linje i en nesten klassisk form. Det gir an-

Det er blitt helt annerledes: Japan rev i stykker det kvelende nett. Mens Japan opererer på den indre linje, står dets motstandere i en vanskelig og styrkeopdelende defensiv på den veldige ytre linje av sirkelen

ledning til understøttelse av angrepsoperasjoner på hvert eneste punkt i det pasifiske randområde ved å danne tyngdepunktet fra luften, mens fienden bare betinget og aldri i rett tid kan foreta forskyvninger i sine luftforsvarskrefter på grunn av dé kjempemessige avstander. Således er f. eks. en gjensidig understøttelse av amerikanske og britiske luftstridskrefter til forsvar mot overraskende japanske flybærer-fremstøt helt umulig, og sågar ved den østlige eller sydvestlige ytre linje av den amerikansk-britiske front er avstandene så store at luftforsvaret befinner sig i en meget vanskelig stilling.

Begge Japans motstandere, USA og Storbritannia, har i krigen i det fjerne østen uhyre kyststrekninger å forsvare mot luftangrep fra flybærere. Da de neppe hadde regnet med denne mulighet tidligere ved å overvurdere sin egen maktstilling, er deres luftforsvar, som stammer fra før krigen, idag fullstendig utilstrekkelig under den endrede luftstrategiske situasjon.

Drevet til forsvar

Men hva det betyr for USA å kunne stille op et virksomt luftforsvar på vestkysten mot den japanske marines luftarm, vil være klart, når man betenker at de amerikanske luftstridskrefter også må forsvare Canada. Ca. 30 breddegrader er det fra Alaska til California, med nesten 4000 km. kystutstrekning; dertil kommer ennu området ved Panamakanalen, som også må beskyttes.

Tusener av fly, jagerfly og bombefly, som tidligere ingen i Amerika hadde regnet med, trenges til å gi den amerikanske vestkyst selv den allernødvendigste beskyttelse. Fly, som opprinnelig var bestemt for Storbritannia, — likeledes tusener av luftvernkanoner, lyskastere osv. Og mange tusen mann, som ellers vilde ha kunnet vært satt inn andre steder eller hadde kunnet brukes i den amerikanske rustningsindustri, vil være nødt til å stå på vakt. Det samme gjelder for det britiske frontavsnitt i Stillehavets sydøstlige del. Selv om Insulinde blir tatt fra Storbritannia, — som det nu allerede ser ut til, — så blir det dog et stort område til overs, som det ubetinget må skaffes et luftforsvar for. Hvor små forberedelsene hittil var her, og hvor vanskelig det vil være for Storbritannia å skaffe fly og materiale for Øst-Asia, har kampene på Malakka og andre steder tydeligt vist: de forhåndenværende luftstridskrefter var altfor svake til å kunne utrette noe mot det japanske luftvåpen, og forsterkninger var ikke for hånden.

Nettopp det som må være mest ubehagelig for USA og Storbritannia, er inntrådt. Stillehavet er blitt luftkrigsskueplass, selv om det er blitt på en annen måte enn i Europa. Noen hundre japanske fly tvinger til oppbygging av en kjempemessig luftforsvarsfront, som fordrer omfangsrike luftstridskrefter. Alle disse krefter ligger derfor praktisk talt brakk, for de kunde ikke få anvendelse i en angrepsmessig fremmarsj mot Japan, fordi det vidstrakte rom hindrer det.

Tilbakevirkningene av denne situasjon på de europeiske krigsskueplasser ligger nær for hånden. Hva Storbritannia og USA håpet på for de neste år, nemlig en dag å kunne stille en overlegen luftmakt mot Tyskland, er for alltid rykket ut i det uoppnåelige. —*lz*

En 21'er foran Leningrad

I et batteris ildstilling; lange mørsere foran festningen Leningrad

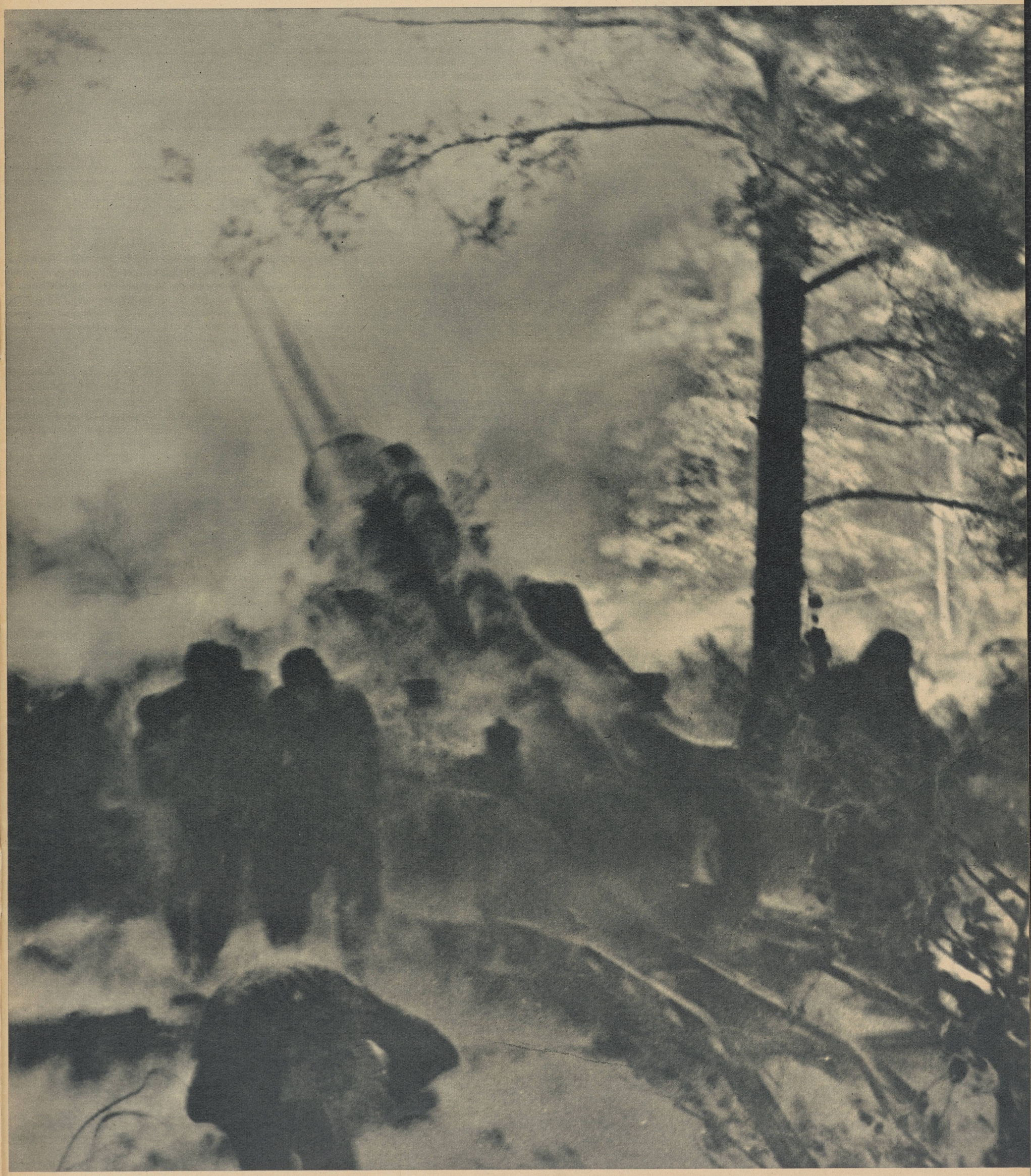
Ennu smeller det siste skudd gjennom luften — da er røret allerede sveivet ned igjen, mekanismen revet opp og den neste granat kjørt fram foran den rykende røråpning. Sprengladningen fram, ikke ett sekund må gå tapt!

Nu blir det over 120 kilo tunge prosjektil skjøvet inn i røret med et kraftig rykk, patronen med drivladning følger — mekanismen smeller igjen. Truende rettes røret opp i luften:

„Først!—

Fyr!“

Kanonéren har i spranget bakover dratt av snoren. Jorden ryster under tordenskrallet efter skuddet, fra trærne fyker det ned tørre grener. Godt dukket beskytter mennene i batteriet ørene sine mot det voldsomme lufttrykket. Over toogethalvt tusen atmosfærer jager prosjektilet ut av røret i kasteild. Hylende skjærer det gjennom luften. — Som skutt opp av jorden står der plutselig en veldig sprengsky i det befalte mål

PK.-Fotos:
krigskorrespondent
Ebert

„Freedom is not easy“

Betrakninger til et bilde

Av A. E. Johann

Lederartikkelen i ett av de siste heftene av det store amerikanske månedsblad „Fortune“ har overskriften: „Det med friheten er ikke så liketil.“ Som eneste bilde bringer artikkelen det fotografi som „Signal“ offentliggjør på denne siden. Teksten til bildet lyder: „The flag of France goes by“ — „Det franske flagget drar forbi.“ Det viser en gråtende franskmann på fortauet i en gate i Marseille — ved synet av Trikoloren, som formodentlig blir båret foran en fransk troppeavdeling eller en politiformasjon, er han blitt overveldet av en smertelig følelse. Flagget vekker minnet om den tapte krig, de sønderskutte byer, soldatergravene langs landeveiene, den forvirrede flukt av millioner av mennesker fra de nordlige områder sørover, alt dette og meget annet — og han gir tårene fritt løp. På hvilken side av frontene man enn har stått, så blir man dog i første øyeblikk sterkt grepet av den nesten latterlige avbilding av den gråtende mann.

Og hvorledes „Fortune“ mener det

Bare langsomt kan man rive seg løs fra betraktningen av dette foto, på hvilket en egentlig ubarmhjertig fotograf blottlegger de innerste og hemmeligste gjemmer i en menneskelig sjel — først litt etter litt og motstrebende blir beskueren klar over med hvilken ekte amerikansk spekulasjon der her spilles på følelsens strenger. Med sikker beregning blir der appellert til en av de skjønneste og ekteste følelser: til medlidenheten med den ulykkelige og sørgmodige. Samtidig blir der så med løftet pekefinger dosert at friheten nettopp ikke er lett, og at franskmennene, og særlig amerikanerne, må gjøre seg bitre bebreidelser over at de ikke tidligere og ikke mer energisk har grepet inn der hvorfra etter amerikansk mening friheten er blitt truet, altså f. eks. fra Tyskland eller Japan. Med andre ord: dette rystende bilde av en hulkende fransk patriot blir misbrukt til propaganda mot de amerikanske „isolasjonister“, skulde vekke stemning for USAs kraftigere innblanding og til slutt for statenes aktive inntreden i krigen.

Er Tyskland Haiti?

Det er vanskelig å gjøre vold på sannheten dyktigere enn det er skjedd med denne artiklen og dette bilde. Har f. eks. Tyskland forsøkt å forhindre at — teoretisk talt — en av kanadierne besatt amerikansk by atter vilde bli fri. Nei, men det er forlengst dokumentarisk bevist at Roosevelt og hans europeiske befullmektigede var i første rekke blant dem som forpurret en fornuftig overenskomst angående Danzig mellem Tyskland og Polen, idet de stillet englenderne og franskmennene, polakkene og hvem det ellers kunde være tale om, i utsikt en ubegrenset amerikansk hjelp. Man behøver bare å minne om de roller som hr. Bullitt, eller senere hr. Donovan og den på grunn av sin avreise fra Bulgaria rasende hr. Earle, har spillet bak de europeiske kulisser, skjebnesvangre roller som saboterte freden med alle midler, for å forstå den grenseløse uoppriktighet i den tese at Amerika allerede forlengst burde ha gått aktivt inn for den demokratiske frihet.

Har f. eks. Tyskland noen sinne tenkt på å blande seg aktivt inn når USA fant det nødvendig å gripe inn i stridighetene blant sydamerikanske stater? Har Tyskland noen sinne intrigert mot USA når Statene skulde avgjøre konflikter med Mexiko eller Kuba? Aldri, for det var klar over at det måtte overlates til amerikanerne å bestemme Amerikas skjebne. USA vilde også ha avvist ethvert slikt forsøk med kraftig indignasjon. Men Statene krevet og krever med forbausende naivitet rett for seg, ikke bare til å gripe inn i europeiske spørsmål, men vil endog avgjøre dem etter eget forgodtbefinnende. Det var en selvfølge for dem å stive opp polakkene mot tyskerne eller i det tidligere Jugoslavia å felle en regjering som vilde komme til forståelse med Tyskland. Med andre ord: de betraktet Europa som Syd-Amerika og behandlet Tyskland og Frankrike som om det dreier seg om Haiti eller Panama.

Slik var det med Danzig

Forøvrig har Tyskland også en frihet å forsvare, nemlig friheten til å leve slik som det passer det innenfor dets grenser. Det samme gjelder for Japan og Italia, for Finland og Romania, for Iran og Irak og Egypt. Tyskland har ikke bestridd England eller Frankrike eller Amerika retten til å bli salige på sin måte, men omvendt bestred Amerika tyskernes, italienernes og japanernes, England arabernes, indernes og egypternes rett til det. Var de tyske krav før krigen — Danzig, en smal adgang til Øst-Preussen, rettferdig og menneskelig behandling av de tyske minoriteter — så uoppfyllelige og så „aggressive“ at man av den grunn stadig måtte sabotere de tyske forhandlingstilbud? Og da til slutt krigen ikke mer kunde unngåes, var det da Tyskland motstandere, eller var det ikke tvertimot Tyskland som ennu engang gjorde forsøk på å få en ende på krigen og innlede fredsforhandlinger. De tyske forsøk i denne retning ble latterliggjort som tegn på svakhet. Var det ikke Mussolini som ennu i begynnelsen av krigen prøvde å redde freden? Var det ikke Hitler som etter Frankrikes nederlag ennu engang for hele verden foreslo fred? Var det ikke dengang, hvilket i mellemtiden er blitt kjent med all ønskelig tydelighet, den amerikanske regjering som i London øvde et avgjørende press for avvisning av dette tilbud? Tyskland behøver altså ikke å felle tårer over friheten og freden i stil med den nevnte amerikanske lederartikkel. Det kan varte opp med kjensgjerninger som tydelig nok beviser dets ønske om fred, så lenge den ennu på noen måte syntes mulig, og dets aktelse for andre lands indre forfatning.

Om den „truede“ USA.-frihet

Og hvis noen noensinne under solen hadde rett til å kalle seg en forkjemper for friheten, så er det de tyske soldater og deres forbundsfeller, og ikke de amerikanske litterater som misbruker bildet av en anstendig og patriotisk franskmann til for enhver pris å innhylle sin krigsvilje og sine innblandingsforsøk i en moralsk kappe. Hverken Tyskland eller Japan har noen sinne tenkt på å true Amerikas eller Englands „demokratiske frihet“. Hvorledes skulde overhodet en sådan trusel se ut i praksis? Hvis man bare tenker seg om litt, kommer hele absurditeten i en sådan tanke til syne. Det må hele kritikk-og sorgløsheten hos det amerikanske publikum til for overhodet å ta slike teser alvorlig. „Fortune“ innrømmer da også: „It is doubtful whether Hitler could ever ‚conquer‘ the USA.“ (Det er tvilsomt om Hitler noensinne kunde erobre USA.) Men når det er tvilsomt, hva frykter man da? Vil man ikke skjule helt andre mål?

Forræderi mot Europa

England og Amerika faller idag i ryggen på ikke bare Tyskland, men hele Europas fred når de understøtter Sovjetunionen og gir den ubegrenste løfter. Heller la hele Europa gå til grunne enn å anerkjenne Tysklands rettferdige krav! Denne merkelige opptreden er et forræderi mot hele Europas frihet, dets kultur, hele dets ærverdige, storartede fortid.

Enhver europeer skulde være klar over: Kampen mot bolsjevismen er noe annet enn krigen mellom Tyskland og Frankrike eller mellom Tyskland og Hellas. Her dreide det seg om en familietvist innen den europeiske folkefamilie. Motstanderne behandlet hverandre til tross for krigen som mennesker, og hele bøker kan fortelle om at franske eller norske arbeidere og funksjonærer idag har arbeide med god lønn og under like betingelser ved siden av tyske arbeidere i tyske verksteder og i tyske kontorer. De gamle stridsspørsmål, som rev op Europa, endrer intet i den kjensgjerning at de europeiske folk stadig kan finne et bånd som forener dem: deres felles kultur og historie. Intet knytter dog Europa til bolsjevismen. Den er prinsipielt fremmed for det. Intet av det som har gjort Europa stort, klarer å holde sig i sovjetsk atmosfære, og aller minst det som nettopp skulde være innbegrepet av den demokratiske frihet. Individets frihet. Østfrontens soldater, tyskere, finner, ungarere, rumenere, slovakere, kroatere, nordmenn, spanjere, hollendere, belgiere og alle som ellers setter sitt liv inn derborte, forsvarer ikke lenger Tyskland. De forsvarer Europas verdighet og gamle glans — og dermed sannsynligvis også Englands og Amerikas liv og fortsatte eksistens, for en seierrik bolsjevisme i Europa vilde ikke stoppe opp foran de engelske og neppe foran de amerikanske kyster. Da, ja da sto virkelig vesterlandenes undergang for døren.

Det har „Fortune“ rett i . . .

Hvor rystende tårene til den franskmannen på bildet vårt enn kan være — seiret bolsjevismen, som London og Washington ønsker det, så vilde mannen ikke lenger ha tid til tårer, det vilde ikke mer være noe fransk flagg som kunde dra forbi. Hvis man bedømmer ham rett etter det besteborgerlige antrekket hans, så kan man forlate sig på at han like etter de bolsjevikiske „frihetsforkjempere“s inntog vilde bli „likvidert“.

Tyskland og hele Europa må derfor i fullt omfang og med mange ganger bedre rett gjøre sluttsetningene i „Fortune“s lederartikkel til sine egne. De lyder: „Frihet er og var aldri en ting som var lett å erverve. Den er ikke og var aldri en ting som var lett å bevare. — Vi må, dersom vi vil frihet, utstrekke den videre til nye områder av politikken og den menneskelige streben som vi hittil ennu ikke våget å betre.“

I virkeligheten vet han neppe, denne amerikanske journalisten, hva han snakker om, men alle de mennene som i disse vinterdagene forsvarer Europa mot den bolsjevikiske fare, de vet hva det dreier seg om. De står ansikt til ansikt med den hårde, ja grufulle bolsjevikiske virkelighet, en virkelighet som den kloke mannen fra New York vel neppe vilde være voksen.

Førerne for en enhet understøttet av kampvogner utforsker det nedsnedde terreng efter fiendens bevegelser. Store, svarte flekker skiller seg ut fra den mørke skoghorisonten — snart vil våpnene tale

Foto: PK-korrespondent Artur Grimm

I RO

Bare i det fjerne larmer fronten

I grålysningen kommer meldingskjøreren fra regimentet til landsbyen hvor kompaniet har sin hviledag. Han kjører gjennom det russiske landskaps trøstesløse vidder, han kjører langsmed husrekken i landsbyen, hvor kompaniet sover. Han er fylt av en kameratslig glede: han vet at han heller ikke idag bringer noen utmarsjbefaling. Et tjenesteforspann stopper opp på landsbyveien. „Hvor går det hen så tidlig?" „Feltpost! Bakover!" — Åja, igår var det jo også hviledag . . ."

← **Et eller annet sted i Atlanterhavet.** En tysk krysser for full fart i høy sjø. I forgrunnen kranen til å hente opp katapultflybåtene Foto: PK.-korrespondent Engels

← **2.** *Klokken 12 presis: suppen kommer til kjøttrasjonen. I fem kjeler blir den brakt fra feltkjøkkenet til „låvehovedkvarteret", hvor kompaniet er forsamlet til middag*

→ **3.** *På samme tid går feltlægen ennu en gang gjennom sykestuen til de lett sårede og lett syke. Etter ham kommer noe meget behageligere — maten.*

Og idag er det igjen hviledag:

„Signal" tilbringer den sammen med kompaniets soldater, og da er det helt selvfølgelig at det må „tas" et gruppefoto i landsbyens mest besøktehus, i

saunaen. Saunabadet står alltid på dagsordenen på hviledagene. Forferdelig, hvis det ikke var slik . . .

1. *Mens kompaniets pelotonger svetter inne i saunaen, har kjøkkenet nytt arbeid. Ennu er kjelen med morgenkaffen ikke kold, og så slåes det alt nytt vann ut av isen for den „store kjelen". Forøvrig har „kjøkkensjefen" lagt sig til en „kjøkkengutt", en ung, kjekk ukrainer, der — forlatt som han var — haddę sluttet seg til kompaniet og tjener sitt brød der.*

←

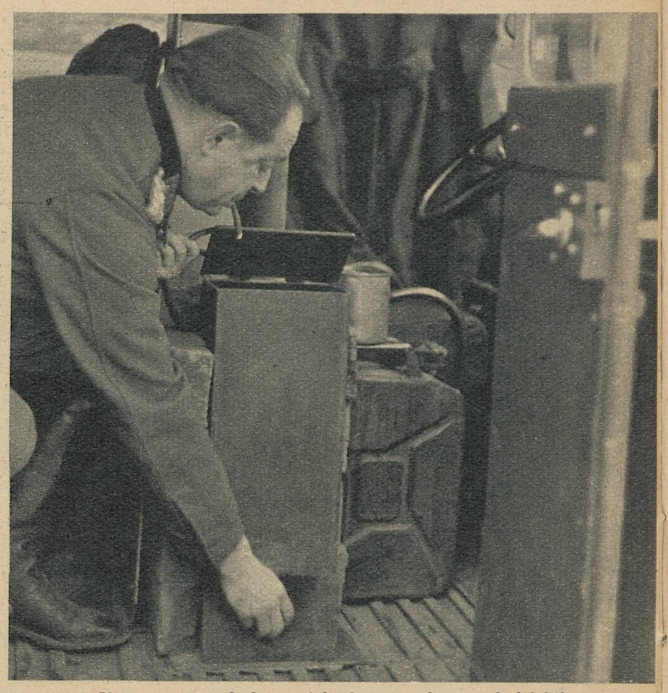
4. *En mann som ikke hører til kompaniet, blir også oppsøkt: kommandøren for et større forband, som har slått sig ned i landsbyen. Han har det ikke lett — må føre sin „papirkrig" midt blant kvinner og barn — men mennesket venner sig til alt.*

→

5. *Mens geværene blir pusset om eftermiddagen, samles barna overalt hvor de finner en plass, helst ved soveplassene i nærheten av ovnene — fremfor alt siden de vet at soldatene er riktig gavmilde med sine sukkertøyposer*

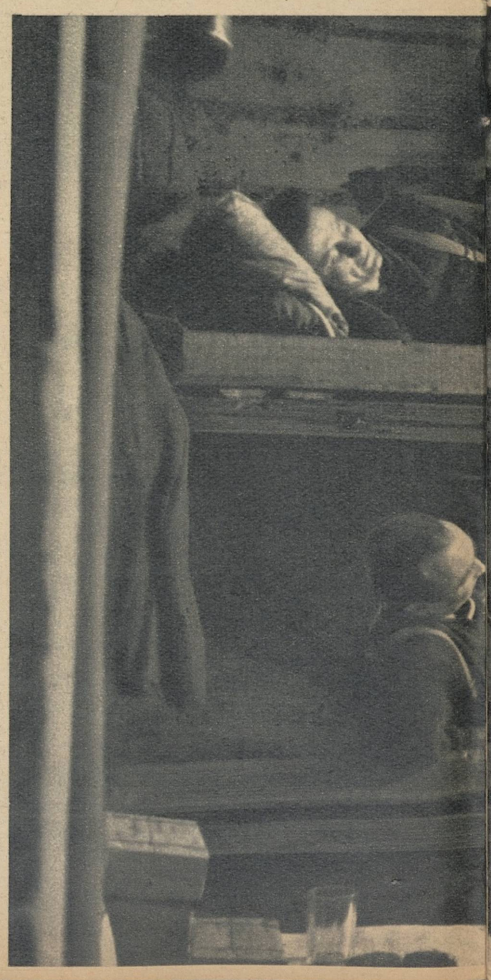
Når aftenen faller på

6. *Vinterstormen hyler rundt kommandørens befalsbil, men derinne er det velgjørende varmt, takket være sinkovnen, som kommandøren selvholder i „god gang"*

7. *Samovaren synger lavt ... Den russiske temaskin kan glede sig over å være alminnelig avholdt*

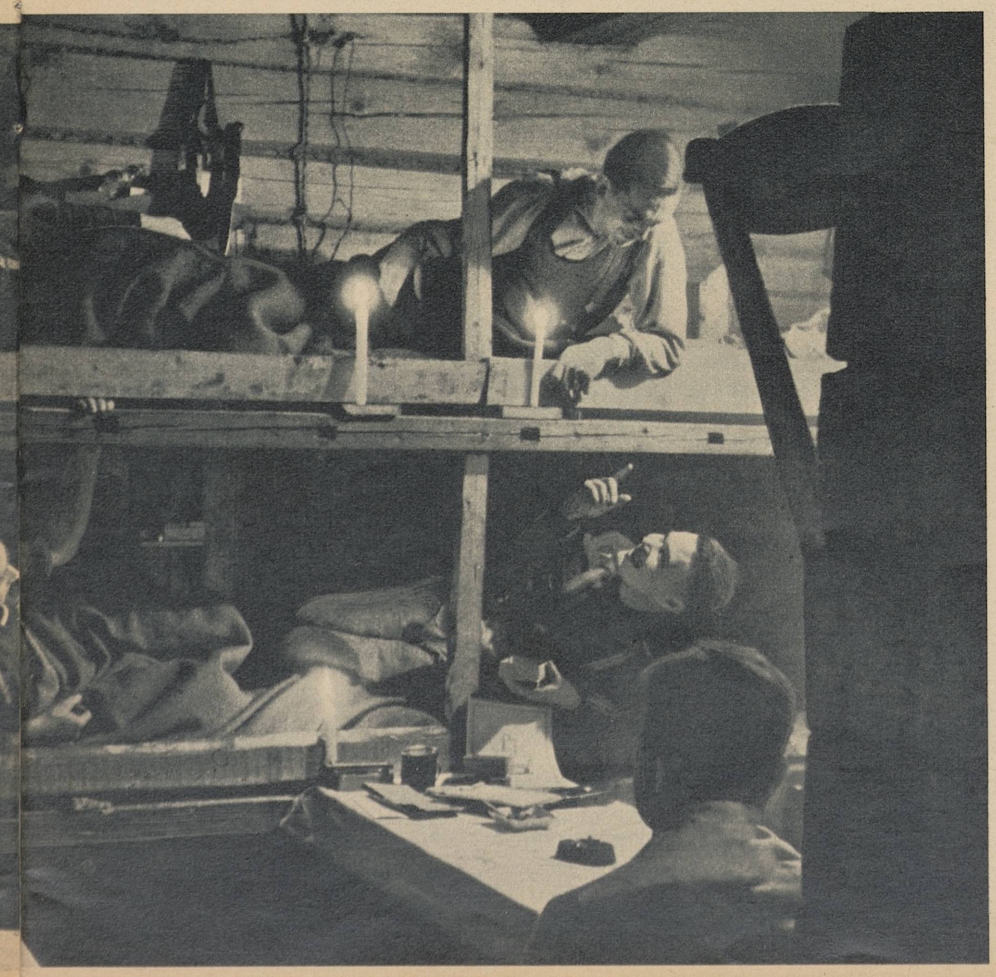

←

8. *Landsbyen er nu beskyttet mot enhver uvennlig overraskelse. Fire halvferdige hus i landsbyen ble bygget om til utkiks- og luftverntårn — og uavlatelig avsøker skytterne himlen med sine kikkerter efter fiendtlige fly*

Alle fotos:
PK-korrespondent
Hanns Hubmann

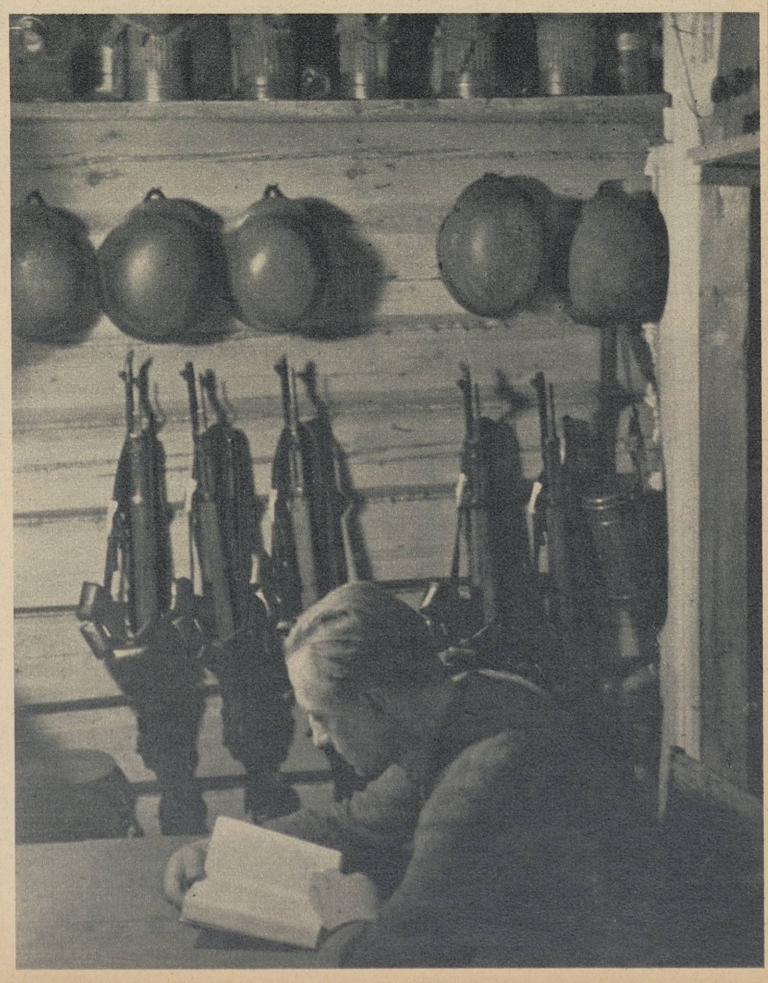
9. *Og når det blir mørkt, utnyttes den lange aften til å lese, til brevskrivning, til å arbeide, men særlig blir det spilt en lang „skat". Mange ganger braker de fjerne tordenskrall fra fronten gjennom de klirrende vindusruter — i den lydløse spenning før en trumf. Men så smeller alt trumfen i bordet, og det fortsetter å være gemyttlig . . .*

←

10. *Ennu en vits — men så blir lyset slukket! Snart ligger disse mennene i dyp søvn i de selvtømrede køier*

→

11. *Bare i vaktstuen brenner lyset hele natten. UvD., (tjenestgjørende underoffiser) er fordypet i en spennende roman. Snart blir vaktpostene avløst, og hullene i rekken av stålhjelmer og karabiner vandrer et stykke videre*

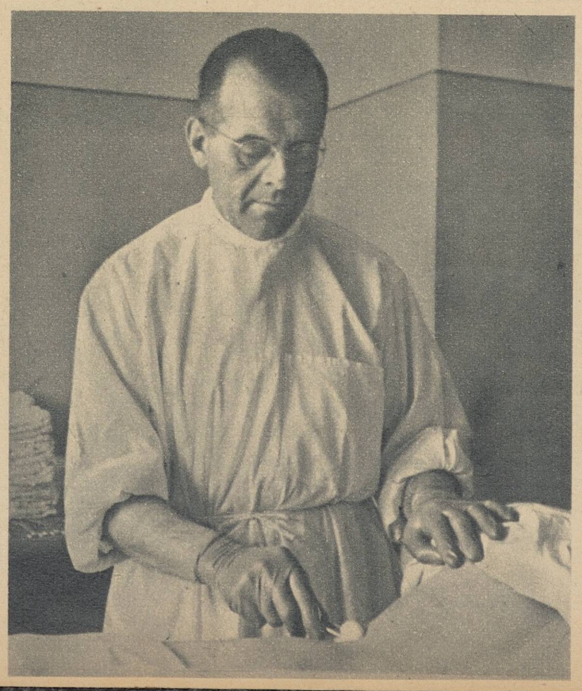

Læger og sykepleiersker fra Spania og fra Sveits er beskjeftiget i lasarettene ved østfronten. Og de hjelpende hender, som har rystet opp i puten og lagt teppet til rette, takkes med et hjertelig smil fra den tyske soldat, som har kjempet og blødd for alle europeiske lands sikkerhet

Europas hjelpende hender

Spanske og sveitsiske læger og sykepleiersker ved østfronten:

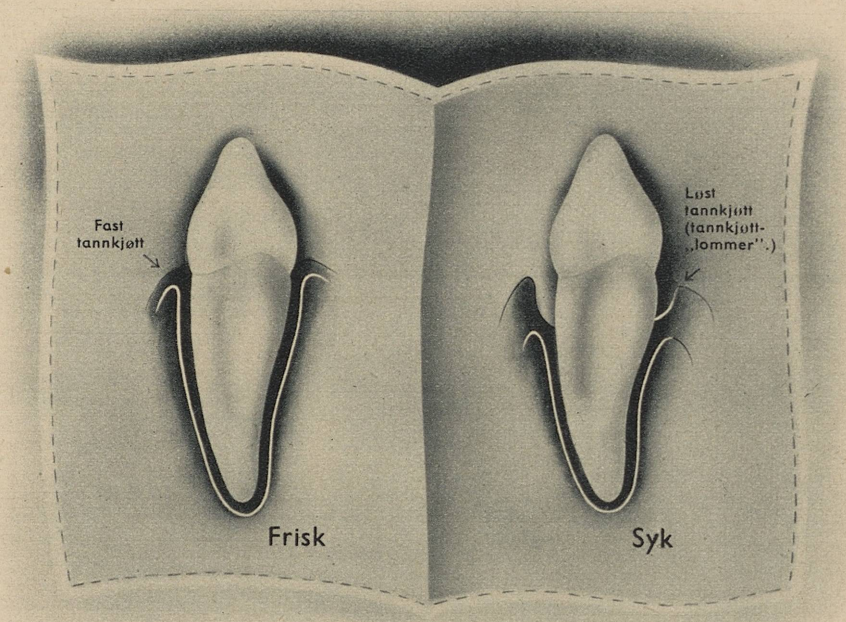
Fotos: PK-korrespondent Artur Grimm

←
Han er en av sitt lands berømteste kirurger og betrakter det som „en høi utmerkelse å få lov å hjelpe de tapre soldater ved østfronten"

→
Efter operasjonen: varsomt gir sykepleiersken den unge soldat en kraftig medisin. Hun har mangeårig erfaring; i borgerkrigen mistet hun sine brødre — nå er hun alle sårede soldater utrettelige søster

Paradentitt Sykdom i tannhulen

Ved siden av tannkaries hører paradentitt til de mest utbredte tannsykdommer. Tannkaries ødelegger tannsubstansen, paradentitt er en sykdom i tannkjøttet og tannfestet.

Tannkjøttet trekkes efter hvert tilbake fra tennene, danner tannkjøtt — „lommer", blir svampet og blør lett — men ikke alle tannkjøttblødninger tyder på paradentitt! —

Langsomt blir også kjevebenet angrepet av sykdommen der hvor tannen er forankret. Kjevetannfestet smelter og forsvinner, tennene — også de helt friske — blir stadig løsere, til de til slutt faller ut.

Til de hyppigste årsaker for paradentitt hører feilaktig ernæring, utilstrekkelig tygging, tannstenansats og utilstrekkelig tannpleie.

Jo mer „sivilisert" vår kost er, jo lenger vår mat blir kokt, stekt, bakt og opdelt allerede ved tilberedelsen, desto mindre har tennene å gjøre. Tannen og tannfestet mangler de mekaniske pirringer, som opstår ved tygging av hård kost (f. eks. fullkornbrød, frisk frukt, gulerøtter osv.) og som fremkaller en kraftig gjennemblødning av tannomgivelsene.

Den „siviliserte" kost mangler også viktige bestanddeler. De er enten kokt „ihjel" eller fjernet ved tilberedelsen, Mangelen på C-vitaminet gjør f. eks. de fine hårkarene, som tannkjøttet er særlig rik på, gjennemtrengelig, så at de lett blør. Tannkjøttet som er skadet på den måten, har alt fått begynnelsen til en ekte paradentose.

Klebrige belegg, som ved utilstrekkelig tannpleie blir tilbake på tennene og tannkjøttet, danner ikke bare grunnlaget for den farlige tannsten, der langsomt, som en kile, skiller tannen fra tannfestet, men de betyr også en smittefare for tannkjøttet. Den riktige tannpleie med en kvalitets-tannpasta som Chlorodont er derfor også et verdifullt kampmiddel mot begynnelsen til paradentitt. Den er viktig for alle, for den beskytter tennene — og dermed hele legemet — mot sykdom.

Chlorodont

viser veien til riktig tannpleie

TI SEKUNDER FØR ANGREPET. Tyske stukas drønner ver Sebastopols krigshavn. To lønnsomme mål er planlagt: den lette krysser „Røde Krim" og til venstre for den, en destroyer i tørrdokken

BOMBENE ER FALT og har truffet de befalte mål hårfint. Mektige røksøiler og flammer slår op over de to krigsfartøyer

STUKAS OVER SEBASTOPOL

TRE MINUTTER SENERE. Eksplosjonene på krysseren må ha vært fryktelige. Skipslegemet viser allerede tilbøyelighet til å synke akterut

DEN NESTE DAG: krysseren „Røde Krim" er sunket; bare litt av overbygningene dens rager ennu op av vannet. Også destroyeren er forsvunnet for alltid

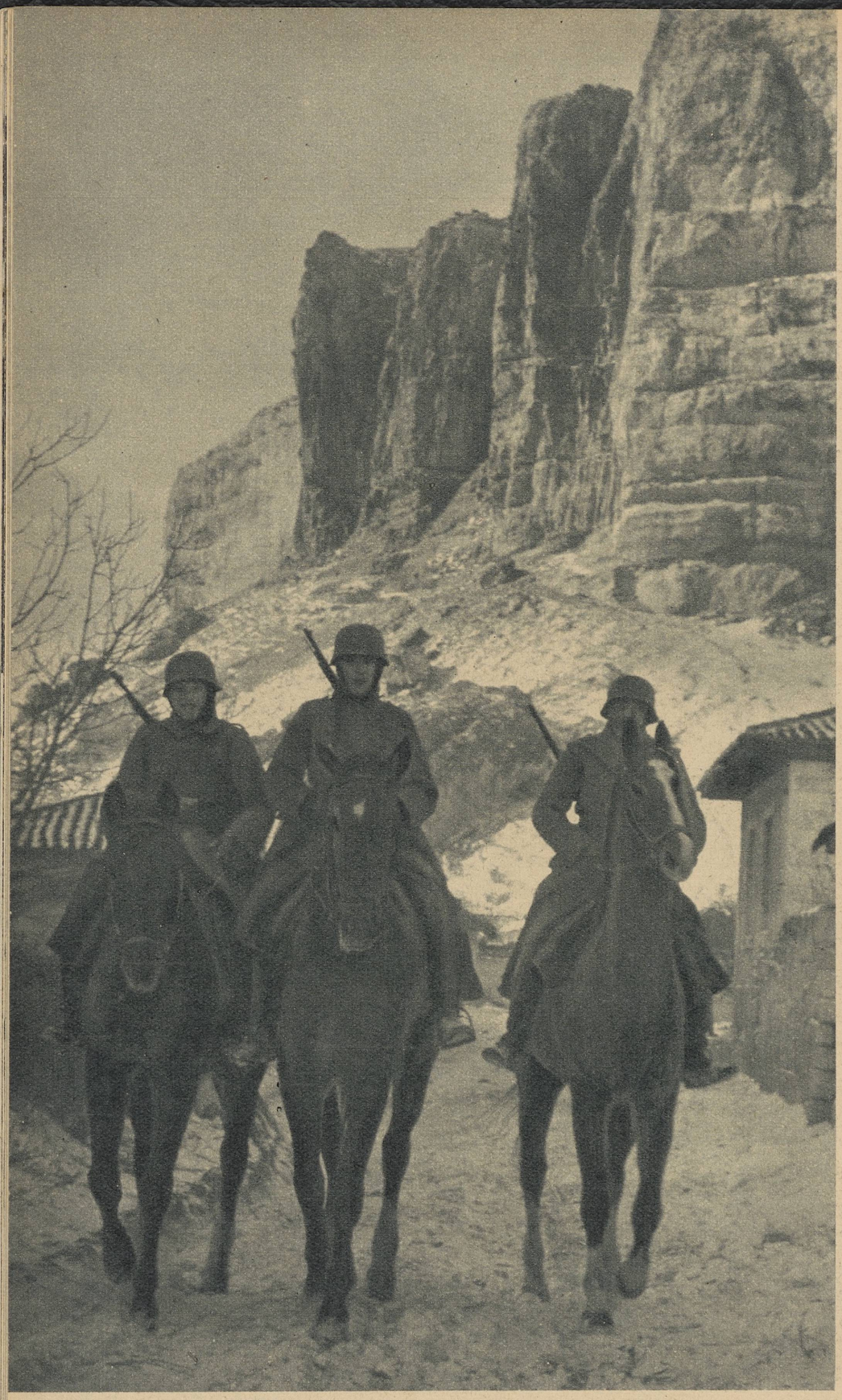
Fotos: Luftvåpnet

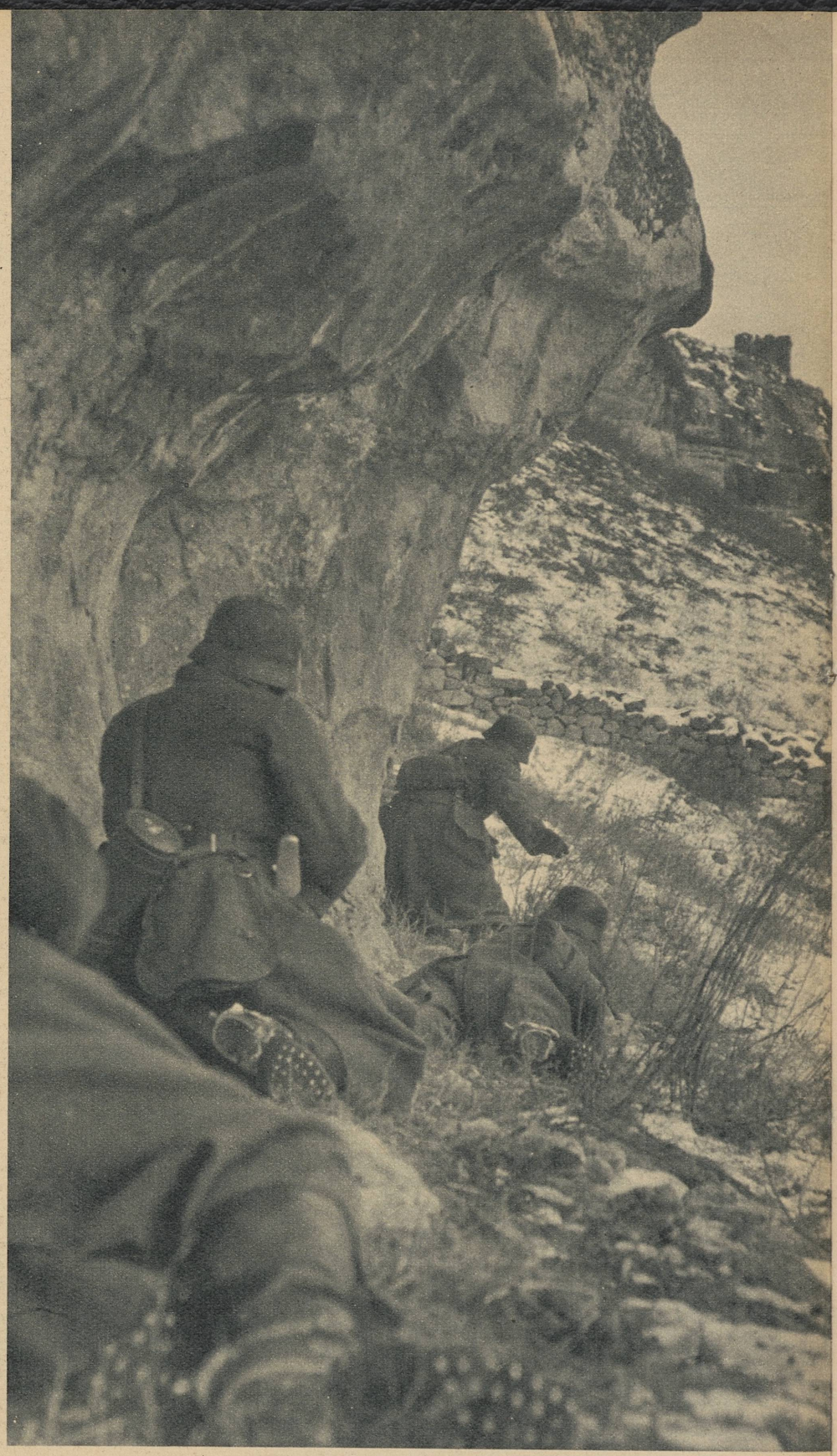
En eventyrlig oplevelse i Jailas labyrint

HVOR ER FIENDEN? Langsomt, skritt for skritt går førerne for speidertroppen fra søile til søile i den uhyggelige klippelabyrint, hvert øyeblikk forberedt på å kunne støte på fienden som kanskje ligger i bakhold. Hver lyd gir forvirrende gjenlyd i hvelvingene — men allikevel er det nødvendig å berette om dette eventyrlige foretagende i Krimhalvøyas fjell helt fra begynnelsen av

→

PÅ BEFALING . . . Tre ryttere — rekognoseringstroppen fra et tysk batteri i Jailafjellet — hadde fått i opdrag å finne et utkikssted på de bratte klippene på fjellets nordskråning, hvorfra en kunde få et rundblikk over det fiendtlige terreng ved Sebastopol

I DEKNING. Beskyttet av et klippefremspring når mennene i de to tropper frem til den „døde bys" murer uten tap

KAMP I GRUSHAUGEN. Efterat rekognoseringstroppen hadde nådd høyfjellet, ble de beskutt; efter kort kamp tok de til fange to banditter, som fortalte at det i den urgamle tatar-ruinbyen foran dem lå ennu flere irregulære bolsjeviker skjult. Straks ble det tilkalt en speidertropp fra landsbyen; og nu arbeider mennene sig frem mot ruinbyen under vedvarende skuddveksel med fienden, som ligger skjult i grushaugen, (i sirklene de to forreste skyttere i speidertroppen) ↓

→

HVA SKJULER DET SIG DER? Nå står de foran en sterk port, som er forsvarlig låst. Kolbene dundrer alt mot porten, den må straks gå fullstendig i stykker. Da . . .

→

åpnes plutselig porten, en tatar står bak den og bedyrer sin harmløshet. Soldatene gjør ham det forståelig at han skal gå foran og trenger så inn i den hemmelighetsfulle grotteby for å undersøke den

DEN FØRSTE OVERRASKELSE: en labyrint som er hugget ut i klippene og har mange trinn, en rekke lave kammere og en stor hvelving, båret av søiler. Forsiktig trenger soldatene frem, forberedt på å kunne bli beskutt fra mørket — men skytterne fra før er forsvunnet. Hvelvingen er doms — og tortursal for en tatarkhan i det 13. århundre, mange mennesker er blitt drept i disse uhyggelige fangehull, og ennu hviler det en viss grufullhet over stedet

→

HJEMOVER. I den kolde vinterluft forsvinner den fortryllelsen som soldatene nettop var grepet av. Speidertroppen går tilbake. Det var ikke kommet til noen flere kamper; noen mistenkelige ble frigitt igjen, da man ikke fant våpen hos dem

←

FIENDEN UNDER KONTROLL. Men rekognoseringstroppen utførte sin befaling — å innrette et utkikssted høyt oppe. I vid omkrets gjennemsøker batterikikkerten — som også har skarpe øine i skumringen — det fiendtlige terreng

Fotos:

PK-krigskorrespondent Gronefeld

DEN ANNEN OVERRASKELSE: en urgammel, men velholdt moské åpner sig for de forbausede øine. Praktfulle venetianske lysekroner av bergkrystall henger ned fra taket, mellom kunstnerisk utskårne gallerier for haremsdamene. En koran, og tett ved den en sarkofag — en khansdatter fra det 14. århundre.

SELFANGER LARSEN

EN FORTELLING OM EN HJEMKOMST

Av Herbert Reinhold

I Honningsvåg snakket folk om selfangeren Harm Larsen med en noe forbeholden respekt som mer gjaldt den djerve fangstmann enn ham som menneske. Efter deres skildringer var han en av den slags menn som bærer på en dunkel fortid og som bestreber seg på å gi sitt navn en ny og god klang. To måneder i året opholdt han seg i byen og da lyktes det ham hver gang å gi stoff til så meget snakk at man ikke glemte ham de følgende ti måneder. Han pleiet riktignok ikke å feire store fester, men strødde om seg med penger slik at han helt glemte seg selv og sine egne anliggender og måtte stifte gjeld hver gang han dro ut på fangst, bare for å kunne utstyre en båt med det aller nødvendigste. Når han så en stjerneklar natt dro avsted nordover, var der ikke et menneske på kaien. Men selv vinket han og skrek, helt til byen og øya forsvant i horisonten. Flere uker senere vendte båten tilbake. Selv var han blitt igjen i nærheten av pakkisen, utrustet med gode våpen, ammunisjon, er telt og noen kasser, samt beundringsverdig lite levnetsmidler. Dette å jage på de mest avsidesliggende fangstplasser syntes folk var i høi grad dumdristig, men de måtte medgi at det var sparsomt og førte til gode resultater. Fangsten fylte båten som

kom og hentet ham og innbrakte ham som regel en liten formue i fortjeneste.

Han stammet fra Polmak, hadde vært gift og hadde sørget for sin familie med omsorg og rundhåndethet, men han hadde aldri levd sammen med den. Hans barn, en ung mann og en gifteferdig pike, har ingen likhet med ham, og hans kone nevner hans navn med en viss skyhet. Det var først gjennom meg hun fikk vite at hun var blitt enke, og at hennes mann som var en slektning av meg og samtidig min fiende, med bevisst overlegg hadde reddet mitt liv. Det er min plikt å sette op et minnesmerke over ham, for det mannfolk han var.

I.

Som vitenskapsmann noterte jeg nøkternt den kjensgjerning at vi fjernet oss fra pakkisen og begynte på vanlig måte i vitenskapens interesse med mine observasjoner. Jeg kan ikke huske at der var fare på ferde. Jeg ble stående der jeg sto og stirret på den kløft som skilte oss fra pakkisen og som ble bredere og bredere. Løsningen var foregått hurtig og lydløst. Like foran mine føtter sprang den kompakte is med et dumpt brak, vannet gurglet frem, to istårn sto og svaiet, stilte seg så på hodet og sank. Iskanten hadde en gjennomsiktig grønn farve, overflaten var porøs og ismassen var eiendommelig lagret. Jeg la merke til en mørk flekk, men uten brille kunde jeg ikke avgjøre om det var en gjenstand som var innefrosset eller om det var gjenspeilingen av de svinnende landemerker. Da kløften var blitt en mil bred, skummet sjøen svart og en liten dønning skvulpet mod iskanten. Det hele var meget interessant. Jeg husker at jeg gned mig i hendene. Dette var en ny situasjon for meg. Jeg var i det høie nord for første gang og hadde ikke stort kjennskap til forholdene. Nysgjerrighet og vitebegjerlighet behersket meg i den grad at jeg helt glemte hvor jeg befant meg. En flokk fugler fløi like over meg. Da så jeg op, trådte noen skritt tilbake og begynte som drevet av en ukjent makt en utforskende vandring. Jeg løp omkring i timevis uten å merke hverken sult eller tørst. Isen var ujevn, pukler, tårn og skumle vanndammer tvang meg til å gjøre store omveier. Jeg holdt stadig blikket vendt ut mot sjøen, for dette uhyrlige hav som bar oss, hadde trollbundet meg. Da jeg en lang stund efterpå kom tilbake til utgangspunktet, viste min skrittmåler at jeg hadde gått flere tusen skritt. Isflaket var altså av kolossale dimensjoner. Bevisstheten herom beroliget meg ikke, for jeg var ikke engstelig, men det ga meg stoff til eftertanke: Vi drev allerede i timevis med strømmen på et isflak; om det nå var nord- eller sydover kunde vi i farten ikke fastslå og det var vel også mindre viktig.

Var min kamerat, selfangeren, som jeg alt fireogtyve timer delte telt med, også klar over dette? Riktignok var han passelig gjestevennlig, anviste meg koke- og soveplass, men han innlot sig ikke på noen samtale. Dette var fra barnsben av mitt første møte med en mann fra norden. Det var ikke bare et slumpetreff at jeg var støtt på ham. Han jaget ute mot sjøen på en smal tunge av pakkisen, og stedet forekom meg å være den mest skikkede for mine målinger. Efter å ha spurt meg fore, var jeg flyttet over til ham; hundesleden sendte jeg tilbake til ekspedisjonens leir. Naturligvis var jeg utrustet med proviant og brennstoff. Da jeg bygget op mine apparater, så min vert på det uten å si et ord. Efter en stunds forløp trakk han på skuldrene, mumlet noe og forsvant plutselig med et gevær på skulderen. Først sent på natten dukket han op igjen. Jeg var allerede falt i søvn. Jeg ble vekket av hans hensynsløse bråk. Det brydde han seg ikke noe om. Han klapret med kar og panner, plystret, spiste og røkte og så krøp han inn i soveposen uten å slukke lyset. Om morgenen var han på benene før meg. Han saltet selhuder, skavet på en isbjørnfell, skar op spekk i småbiter, så tok han geværet på nakken og forsvant uten å si adjø. Det kokte i meg, for en slik optreden hadde jeg aldri vært ute for. Riktignok tok jeg hensyn til hans lange ensomhet og bar over med hans merkelige opførsel, men at han hittil hadde forpurret enhver presentasjon, det tok jeg ham ille op. Så lite dannelse hadde jeg ikke ventet av ham. Jeg visste ikke hva han het, og han brydde seg ikke noe om å få vite mitt navn. Jeg trøstet meg med at jeg snart skulde vende tilbake til mer pratsomme kamerater.

Da jeg trådte inn i teltet hans og ropte denne i ethvert fall betydningsfulle nyhet over til ham, vinket han bare ergerlig av. Han arbeidet rolig videre med sine huder. Da jeg tok frem mine kokekar for å varme op den kolde maten, tok han dem fra meg og slo innholdet over i sin kasserolle. „Vi koker i en gryte nå herefter", sa han og begynte å greie med kokingen. Derefter satt vi overfor hinannen på to kasser og spiste av samme bolle. Han smilte foraktelig over mine grimaser. Det med selhundspekk tilberedte måltid var meg motbydelig, men jeg spiste allikevel tappert helt til det ikke var mere igjen, akkurat som han. Jeg vilde ha sukker i teen, men han vilde ikke gi meg sukkerboksen. „Spare!" sa han lakonisk. Helt selvfølgelig begynte han å legge min proviant og brennstoff sammen med sin egen. Jeg fant meg i det, for jeg sa meg selv, at han var den mest erfarne og vel visste om det som var nødvendig. Allikevel hadde jeg ventet at han skulde spørre meg, gi en forklaring eller i det hele tatt si et fornuftig ord. Men han var som en stokk, rumsterte rundt i teltet og sendte meg til slutt bort til apparatene mine, som han anbefalte meg å pakke inn. Da jeg kikket i mine notiser, blåste han ut lyset for meg. Og da vi gikk til ro, bøiet han sig over meg og hveste: „Det tøiset kan du slutte med!" Tross mørket så jeg de hårde øinene hans og ble mer forskrekket over dem enn over det plutselige „du". Hans optreden var virkelig besynderlig, og dette „du" syntes å uttrykke en viss ringeakt. Bar han nag til vitenskapsmannen eller vilde han holde ham for narr? Ante han at jeg var blitt hjelpeløs og vilde han kanskje ikke vedkjenne sig hva som foresto oss? Jeg forsvarte meg og forsøkte å spille den overlegne. „Senest om to dager vil man komme oss til unnsetning", sa jeg med fast overbevisning og snakket vidt og bredt om mine trofaste kamerater som var utstyrt med alle hjelpemidler. Han bare lo, så brummet han plutselig at han ønsket å være i fred. „Skravl og tøis har jeg ikke noe til overs for", sa han.

Om morgenen ventet der meg en stor overraskelse. Mine apparater var tatt fra hverandre og lå sammenbundet i teltet slik at de delte det i to like store deler. Over mitt „hodegjerde" var der anbrakt et navneskilt: „Lars Larsen, meteorolog, medlem av den 13. britiske polarekspedisjon". Selfangeren visste altså navnet mitt! Jeg var så forbløffet at jeg sprang op og ropte på ham. Men han var vekk. Hans sovepose var tom, men over hans hodepute hang der likeledes et skilt: „Harm Larsen, selfanger, nordmann". Og under kokekarret lå der en seddel: „Enhver det som tilkommer ham. Vis deg som en mann. Grensen blir å respektere helt til slutt". Setningene var innholdsløse. Men så meget viktigere var det som sto i følgende setning: „I drift fra syd til vest. Hastighet omtrent fire mil. Isflaket bryter i stykker". Jeg leste det og var ikke i stand til å fatte det. „Larsen", mumlet jeg og visste ikke om jeg uttalte mitt navn eller hans. Det er jo så mange som heter Larsen, forsøkte jeg å overtyde meg selv om, for jeg begynte å ane at der besto en eller annen merkverdig sammenheng i forbindelse med vår navnelikhet. Jeg var meg ingen skyld bevisst. Jeg hadde ingen pårørende og kjente hverken venn eller fiende som het Larsen akkurat som jeg. Hva var jeg da for en narr! Først meget senere, for sent, fikk jeg gjennom hans dagbok, som han hadde ført med en forbløffende samvittighetsfullhet, greie på den nøiaktige, rystende sammenheng.

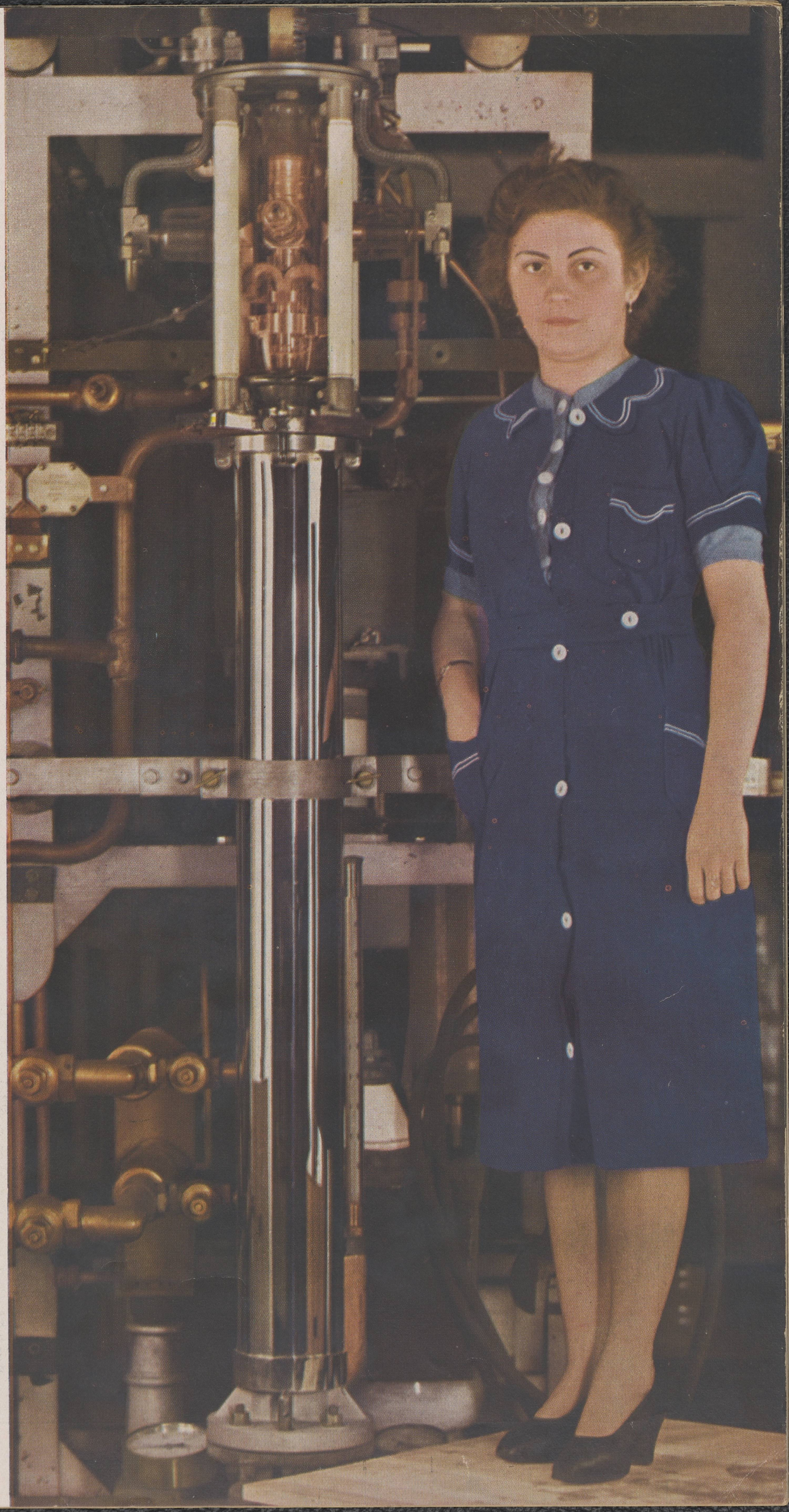
II.

Av selfangeren Harm Larsens dagbok:

„Dette er vår tolvte dag i drift. Isflaket bryter op uten pause, men ennå er der ingen fare. Vi driver hårdt mot syd. Jeg kan ikke si hvor vi befinner oss. Det bryr jeg meg også mindre om. Og den andre? Han er stadig efter meg og stiller de merkeligste spørsmål, som jeg ikke kan og heller ikke vil besvare. I går hadde vi også et av disse karakteristiske sammenstøt. Da jeg kom tilbake til teltet så jeg at han hadde heist flagg. Naturligvis var det Union Jack. Jeg tok det ned og heiste det norske flagg som det her eneste gyldige. Skammet han seg da ikke? Han er blitt helt engelsk, i sinn og skinn. Jeg hadde aldri trodd at et ophold i et fremmed land kunde forandre et menneske slik. Han har ennå ikke dradd kjensel på meg og jeg kan ikke få meg til å si ham det, skjønt jeg skulde ha lyst til å skrike det like op i fjeset på ham. At han er min fetter, hva har det egentlig å si? Slektskapsbånd som måtte ha sin betydning akkurat nå? Vi omgåes hverandre helt formelt. Det er med bevisst ringeakt at jeg sier du til ham og han sier stadig De og herr til meg. Vårt forhold er akkurat som det mellem en herre og hans slave, bare med den forskjell at jeg beundrer ham likså meget som jeg forakter ham; at jeg liker ham og allikevel må fordømme og hate ham. Jeg beundrer ham fordi han går den sikre død i møte med koldt blod; jeg liker ham fordi han forstår å innskrenke seg og ikke holder seg for god til noe slags arbeid og fordi han passer sine observasjoner og målinger med uforstyrrelig ro. Jeg forakter og hater ham fordi han lar seg ydmyke uten å mukke, fordi han henger efter meg og fordi han er min fetter. Allerede da han kom hit med hundesleden sin, visste jeg hvem han var. Det dype arret over det høire øie har han fra det piskeslaget jeg ga ham da vi som barn lekte sammen. Et helt år var vi gode kamerater. Helt til min far ble fordrevet fra villmarken som rentyv. Min far en rentyv! Pågrepet og irettesatt av sin egen bror, hans far! Dømt og straffet uten rettergang! De lot ham forfryse den høire hånd og så jaget de krøplingen bort for at han skulde vandre omkring med den synlige skjensel som en brennemerket mann! Det var begynnelsen til en vanære uten

Fortsettes side 38

Verdens største senderør

Det ble fremstilt for kort tid siden ved Siemensfabrikkene, og har en ytelse på 400 kilowatt. Denne strøm vilde være tilstrekkelig til å drive fire trikker. Røret blir opvarmet med en vekselstrøm på 15 volt og 1500 ampère; dermed kunde man opvarme ca. 25 normale elektriske varmeovner. Den uhyre store glødehete, som opstår ved driften av dette røret, blir uskadeliggjort ved vannkjøling. Ved hjelp av dette nye rør blir sendedriften forenklet på samme måte som jernbane driften forenkles ved hjelp av høiytelses-lokomotivene, som gjør sammenkoblingen av flere lokomotiver overflødig

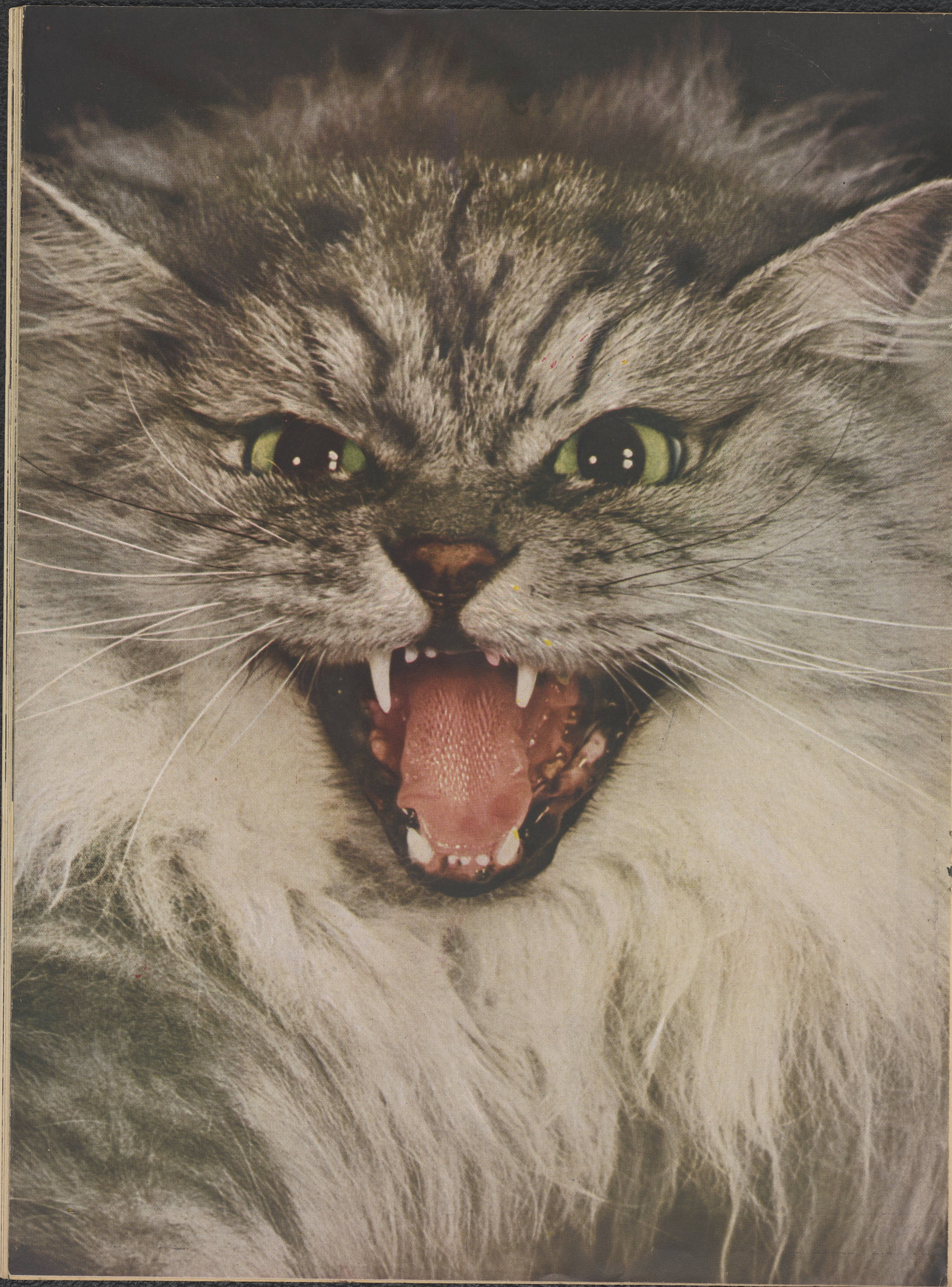
Foto: Deutscher Verlag

Den roterende ødeleggelse

Over en tilsnedd transportvei på den midtre del av østfronten ruller sovjetske tilførselskolonner i tett rekkefølge: brennstoff- og ammunisjonsvogner, panserevogner, lastebiler, beltebiltraktorer, lastevogner med hesteforspann — alt om hverandre. Da kommer plutselig en sveit av Me-110-ødeleggeleses fly susende i lav flukt fra vest, først som smale streker mot hori-

sonten, derpå som drønnende kolosser. Det går et rykk gjennom kolonnene — derpå følger panikken, det fortvilede forsøk på å få kjøretøyene vekk fra veien — til høyre og til venstre. Et håpløst forsøk, for nå begynner „skrekkens hjul" å rotere over et kaos av legemer og ting—en ødeleggelsens karusell. Fra alle slags våpen ombord jager prosjektilene inn i mylderet, lysspor og panserammunisjon sprer død og ødeleggelse, sprengbomber fullender det fryktelige verk. „Panserdyrene med haigapet" flyr ofte bare få meter over jorden til dødelige angrep Tegning: Hans Lis!ca

Shanghai: En tepike — under sin „matrones" ubarmhjertige opsyn

HIMLENS BARN

CHINA HÅPER PÅ ORDEN

Den som har befart Chinas kyster, dets kjempemessige elver, kjenner overalt den samme byenes melodi i det „himmelske" rike. Langs strendene toner dens utrettelige, plagende rytme som kan overskygge minnet om China som et mareritt. Det er det enstonig stønnende rop fra lastebærerne i Hongkong, Hankau, Shanghai eller Tschungking med hvilket de under sine vippende bæreåk møisommelig baner seg vei gjennem mengden. Det er det

←

En katt fra Lilleasia. Perserkatten er husdyr og rovdyr på en og samme tid — en personlighet, utilnærmelig, vill og meget verdig

Hongkong: Jammerlig barndom

skingrende, åndeløse skrik fra riksjadragerne det støiende kjeklet blant bærerne. Men China er ennu mer storartet, ennu ubarmhjertigere, ennu ubegripeligere enn disse første inntrykkene i byene lar en ane.

Ingen kjenner tallet på dets innbyggere. Det kan bare anslåes. Ingen vet nøiaktig hvorledes og hvor dets grenser går i vest. De blir bestemt bare gjennom rykter og er like så usikre som rykter. Ingen kan med nøyaktighet si hvem der virkelig behersker store områder i dets indre. Bare meget lite er sikkert her, meget må man indirekte gjette seg til eller slutte seg til. Når der idag hersker hungersnød ved det øvre løpet til en av dets elver, når der dør millioner av mennesker, når andre millioner drukner under de kjempemessige elvers oversvømmelser, så lyder der bare et fjernt ekko ut i den øvrige verden.

For slik er China! Fra gammelt av, synes det, ble uavlatelig millioner av ukjente, uvitende bønder, kulis og håndverkere der optært av epidemier, ombrakt av kriger, utsultet av uår, slukt av oversvømmelser.

Og til tross herfor syntes der å være utallige millioner for mange, for China var overfylt. Ut av dets uhyre, sydende menneskegryte strømmet overskuddet seigt og uopphørlig til alle sider. Kinesere og atter kinesere! — Man kan komme til selv det mest fjerntliggende og bortgjemte verdenshjørne omkring Stillehavet. — De er allestedsnærværende, det kan være land med ubarmhjertig streng kulde eller evig kvelende, tropisk varm sol. De tåler ethvert klima, de begynner med tomme hender, de lever av en skål ris om dagen, de arbeider tålmodig, ubeskrivelig flittig, de sparer, de kommer på sin beskjedne, forsiktige måte foran nesten alle, ja, mange er blitt stenrike. Men likegyldig om de i det fremmede er blitt rike eller er forblitt fattige, så vil de alle begraves i hjemlandets jord. Selv om Australia og Vest-Amerika forlengst vilde være overfylt av dem, dersom ikke rigorøse innvandringslover allerede lenge har lukket dem ute, så ønsker dog ingen av dem å bli senket i den fremmede jorden når de dør. Forretningsdyktige yankeekapteiner forsto å gjøre dobbelt forretning på dette. De smuglet levende kinesere inn i Canada eller USA — for store penger naturligvis, kineserne trodde også på dollarens velsignelser, og de smuglet ut kister med døde kinesere som etter de amerikanske begravelsesforskrifter forlengst skulde vært begravd, men som ikke engang vilde bli begravd i Amerika. Kineserne var knapt mennesker:

Når kinesiske kull-lempere om sommeren i Rødehavet mistet forstanden i det glødende maskinrummet på engelske skip, styrtet opp på dekk og hoppet over bord, så la ikke skipet engang bi, det vilde ha „kostet for meget".

*

Spør en mor, hvis barn sulter ihjel foran øinene hennes, drukner eller blir trampet tildøde av udisiplinerte sol-

Tientsin: Riksja-kulien. Daglig en skål makaroni i svinefett

dater, om det folk hun tilhører teller fire hundre eller fem hundre millioner? Blir hennes smerte mindre når hun etter våre begreper er utrolig fattig eller når fra gammelt av innen hennes folk en stor del av de nyfødte går elendig til grunne, fordi bare de aller sterkeste klarer de elendige betingelser som de må vokse opp under? Summen av menneskelig smerte blir den samme om kinesiske eller andre hjerter stønner under den.

Når det er tale om den øvrige verdens hjerteløshet overfor de kinesiske begivenheter, kan den riktignok anføre en grunn til unnskyldning. Kinesernes argeste fiender i disse årtier med Asias forvirring under Vestens innflytelse var ikke de fremmede, men kineserne selv. Forvillede røvergeneraler eller provinsguvernører plyndret ut folkets masse med den brutalste grundighet Der fantes endog provinser, som f. eks. Ssetschwan, hvor makthaverne som fulgte på hverandre, hadde presset ut av bøndene eiendomsskatten helt fram til 1980. Det var kinesiske makthavere som må gjøres ansvarlige for hungersnøden i de av borgerkrigen herjede områder, for forsømmelsen av demningene og dermed for oversvømmelsene. Neppe noe sted under solen, om ikke i India eller Sovjetunionen, levde arbeidere og bønder eller bykselmenn under så ynkverdige, skitne, ja umenneskelige betingelser som i China under kinesiske herrer.

I dette virvar av krig, nød, havesyke, berikelse og fattigdom kastet Chiang Kai shek ut nasjonale paroler som agn. Han viste seg alt for svak til virkelig å beherske mer enn Yangtse-bekkenet. Årelange kamper med kommunistene førte ikke til gjennemgripende resultater, inntil han til slutt ble deres fange og måtte gå med på innrømmelser. Hans parole om fullstendig å befri China for fremmed innflytelse kunde man neppe ta alvorlig, for med sin hustru, som oppdratt i Amerika og derfor er kritikkløst forelsket i alt amerikansk, satt de fremmede innflytelser fremdeles i det innerste hovedkvarteret. Av „Chinas befrier" ble det en nesten viljeløs drabant

Shanghai: Tannuttrekkeren. Hans pasienters etterlatenskaper er tredd omhyggelig opp

Peking: Den offentlige skrivekar, spåmann, læge, advokat m.m.

Fotos: Zucca

Smårollingen i kassen — han har ingen som bekymrer seg om ham

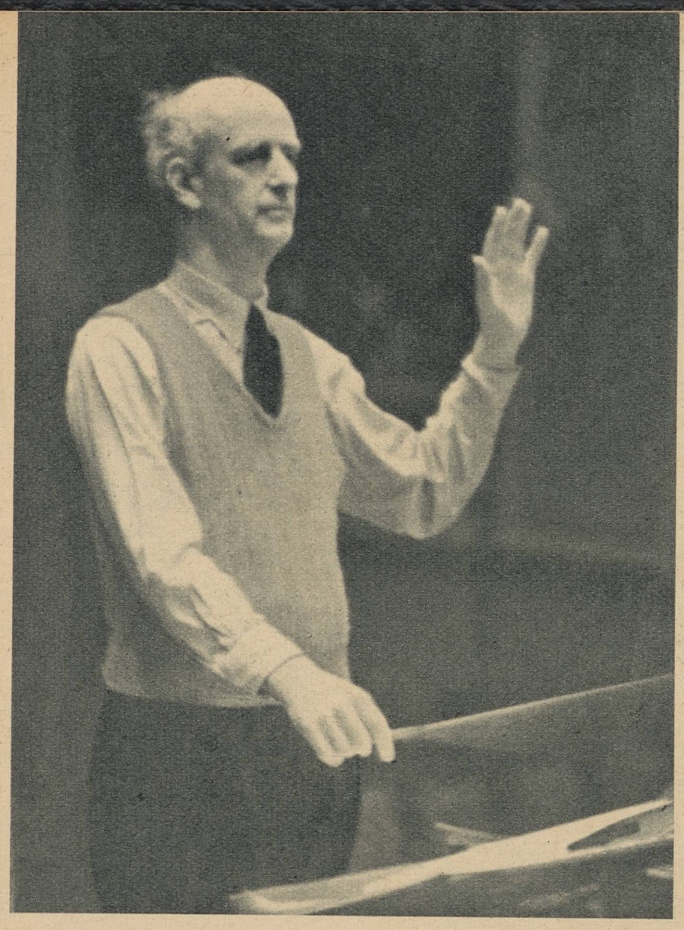

Hongkong: Tung bør for en liten. Den lille moderlige søsteren opfyller sine plikter

Den mangearmede guddom. Hvor mange hender måtte hun mon ha for å kunne avhjelpe all den nød som myldrer omkring hennes føtter

for de angelsaksiske makter tilbake. Med Mandsjuria som eksempel er det blitt bevist at alene Japan er i stand til å bringe orden og nytt initiativ i de forvirrete forhold i det østasiatiske rom. Mandsjuria, som var fullstendig opløst av vanstyre gjennem årtier, var et eksempel på tilstanden i hele China. Idag vet Mandsjurias 30 millioner kinesere sikkert nok at det var japanerne som i deres land la grunnlaget for sikkerheten for liv og eiendom. De er takknemlige for at orden, rett, arbeid og lønn trådte i stedet for villkårlighet og nød. Også det øvrige China, av hvilket en større del allerede anerkjenner den japanske innsats, vil om kortere eller lengere tid innse at Øst-Asias befrielse er nær forestående. Den vil ikke se slik ut som de studenter som vendte tilbake fra de amerikanske universiteter til Shanghai forestilte seg den, men slik som de kinesiske mødre, som er bekymret for sine barn, og mennene som er engstelige for sitt lille jordstykke eller sin karrige lønn, ønsker seg den. For Japan er Chinas yngre, men sterkere og mer fremgangsrike bror, og har derfor rett til å dra omsorg for det!

A. E. W.

Prøven begynner. Furtwängler, vokter og ornyer av en stor tradisjon, bringer det berømte orkester til å klinge i oppstigning til første takt

Bøyd over pulten fordrer han av violincelloens kantiler allerede ved prøven — nettopp ved prøven! — det ytterste i lidenskapelig uttrykk

Suksessens hemmelighet

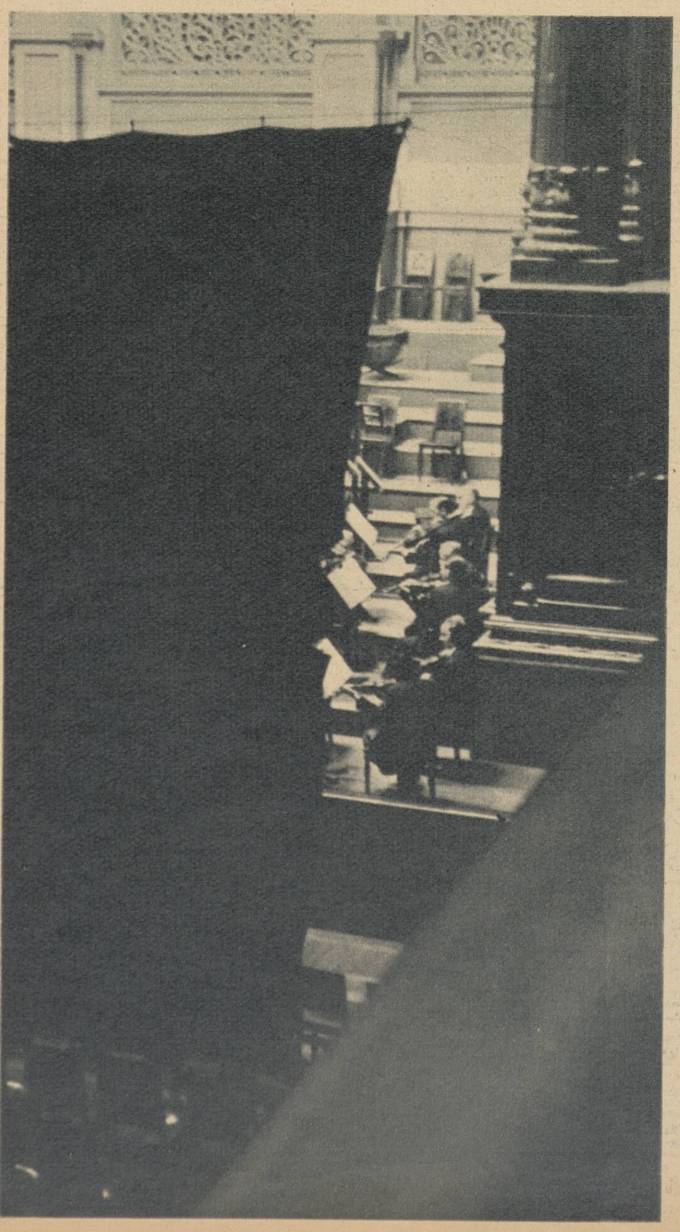
Furtwängler under prøven

I tyve år — helt siden 1922 — har Wilhelm Furtwängler ledet Berlins Philharmoniske Selskap. I denne stilling, i spissen for dette fremragende orkester, er hans ry som dirigent blitt utbredt over hele verden. Hva hemmeligheten ved hans enestående ytelse består i, kan ikke uttrykkes med få ord.

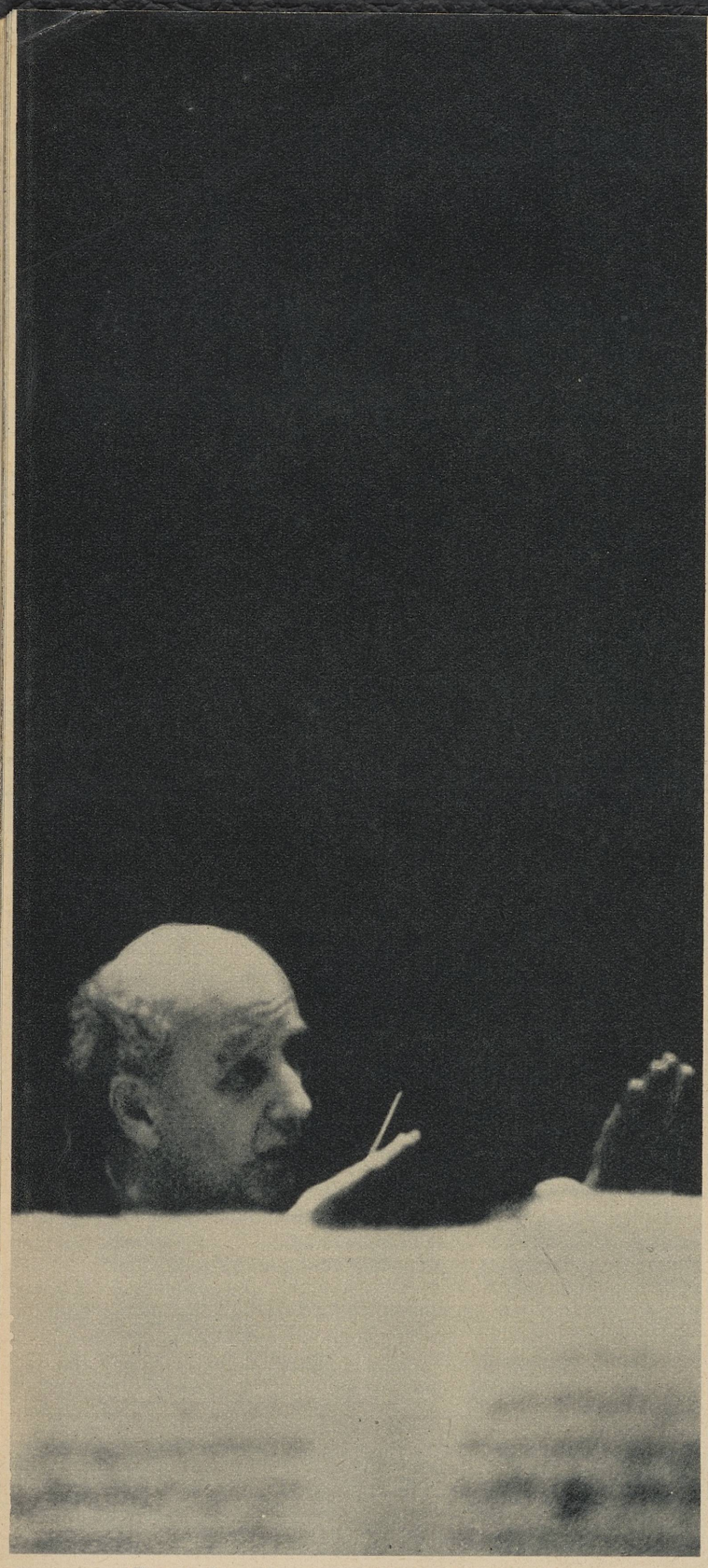
Man behøver ikke gi seg tilfreds med å oppta en magisk virkning; det er nok å følge arbeidet ved en orkesterprøve for å skaffe seg et saklig begrep om dirigentkunst. For virkningen på orkestret er det avgjørende; er den der, da følger auditoriet av seg selv. En gammel regel befaler dirigenten å dirigere for orkestret, ikke for publikum, vil dermed advare ham mot å bruke skuespillerbevegelser. Ganske visst har regelen rett, men denne innvirkning på orkestret må ikke utelukkende innskrenke seg til det musikalsktekniske, til eksakte tegnangivelser og klar utarbeidelse av klangbildet. Nettopp orkestermusikeren er mottagelig for hin umiddelbare uttrykksmessige innflytelse; for ham, ikke for tilhøreren, forsøker dirigenten å omsette sjelelige tilstander i anskuelig bevegelse. Bare hvis han opplever Coriolans sammenbrudd og uttrykker denne opplevelse i holdning og bevegelse, vil han oppnå at de dumpe pizzicatoslagene ved slutten av Beethovens ouverture virkelig betyr

Et forheng istedetfor publikum — dets store, myke flate erstatter ved prøven i akustisk henseende konsertpublikummet

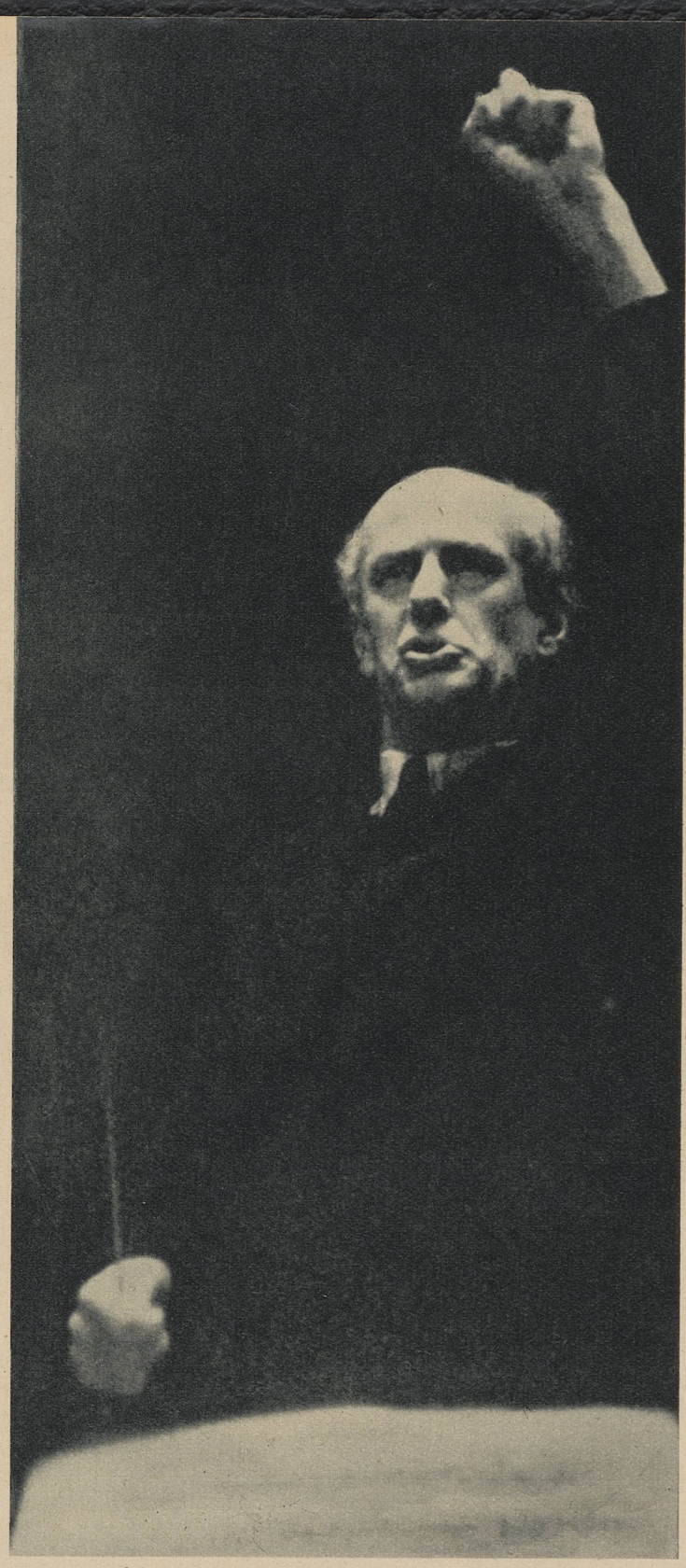
En satsdel gjentas. Den venstre hånd svever over rekken av violiner og hever med befalende energi sterkere fram klangen av en blåsergruppe

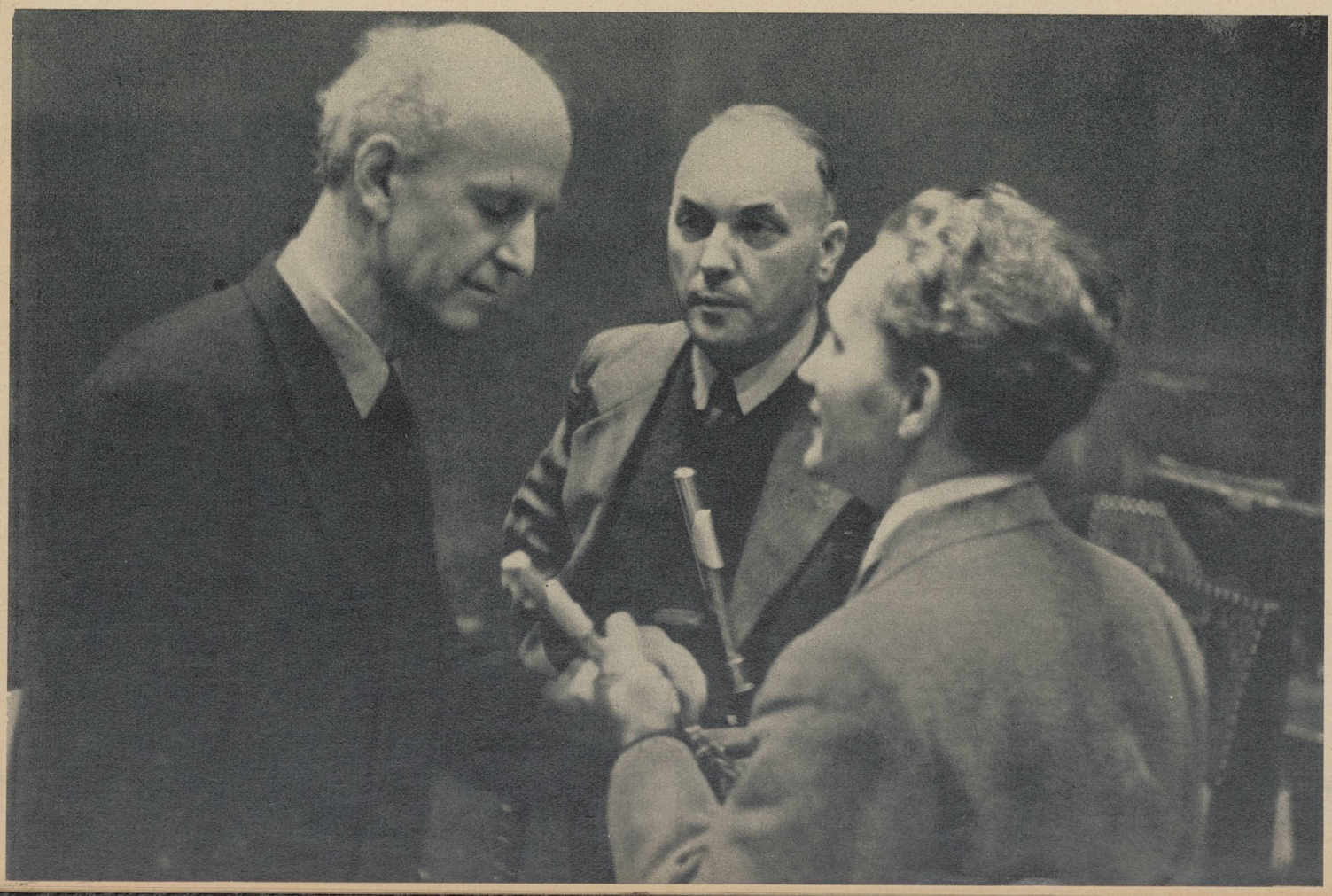

Furtwängler synker nesten ned bak pulten og lar klangstyrken gå tilbake til en mykhet som et åndepust, holdning, hender og øyne fordrer det ytterste pianissimo av orkestret —

— helt oppreist, med kroppen spent til ytterste energi, lar han stålklangen fra blåserne svulme opp, venstre hånd, som er knyttet, setter et bekkenslag som sluttpunkt på verket

en slutt, et intet; bare hvis han kan stå foran orkesteret med en helts holdning og mine, vil han gi finalen i Beethovens femte symfoni det oppsving, som hos tilhøreren utløser opplevelsen av det heroiske.

Dermed kommer vi inn på orkestermusikerens psyke, og forståelsen av denne er en forutsetning for suksess som dirigent. Det finnes vel neppe noen, som er så beredt til kritikk og spott som orkestermusikeren. Hvor han sporer utilstrekkelighet og pose, er det straks forbi med den villige underordning.

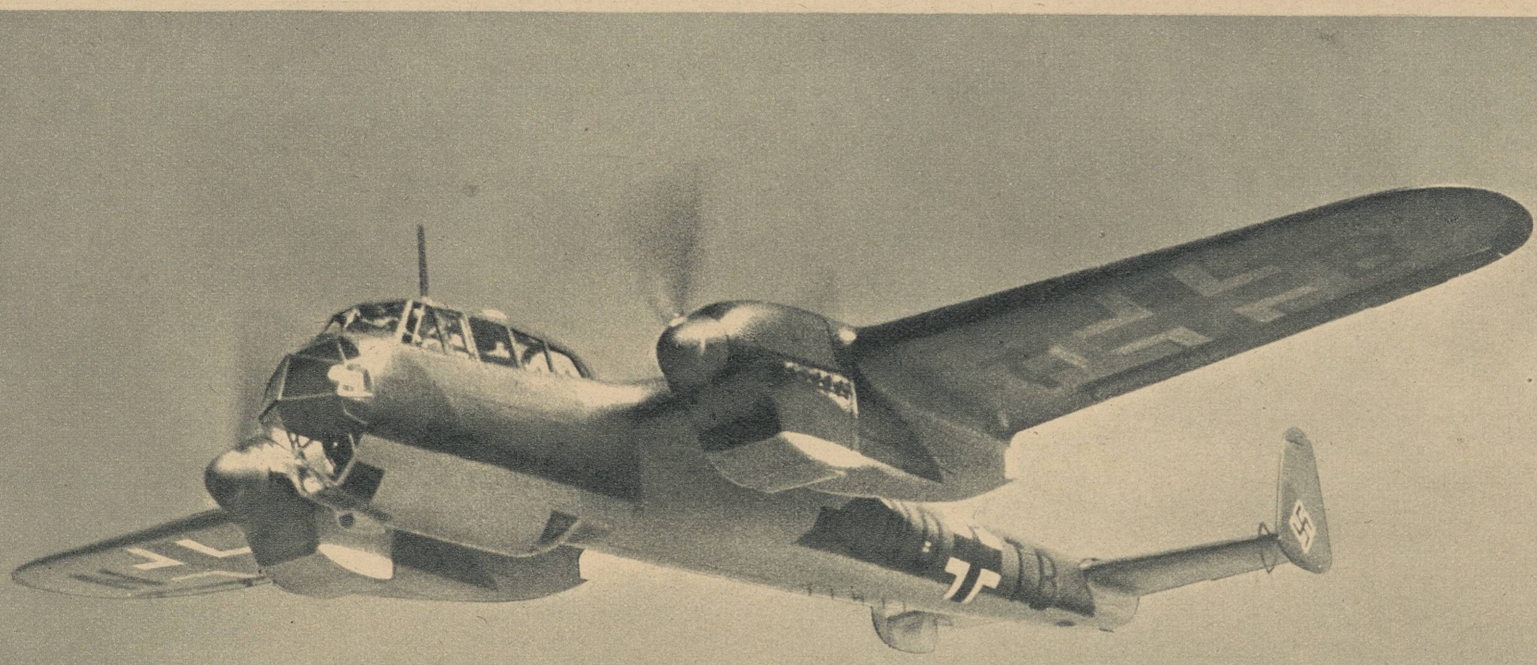
På den annen side er musikeren betingelsesløst rede til å prestere sitt beste, så snart han føler seg tiltalt av personlighet og ytelse; han er takknemmelig for enhver virkelig ledelse, for han vet at bare den alene kan utløse og utnytte hans evner fullt ut.

Men dirigentens høyeste ytelse begynner når han som Wilhelm Furtwängler påtar seg å meddele orkesteret sin oppfatning av et verk som et åndeligsjelelig hele, der griper ut over den „bare-musikalske"s sfære. Han er fylt av Beethovens glødende etos, han kjenner hans tvil og sammenbrudd, hans besvergende, ut i uendelighetens tomhet sendte spørsmal like så godt som den seirende patos i hans tro på mennesket. Han fordyper seg i Bruckners mystikk, hans øye åpner seg og skuer inn i evige vidder, hans sjel skjelver under opplevelsen av den guddommelige nærhet, som åpenbares i det transparente lys av violinharmonier eller i det majestetisk opprør av bekkener og basuner. Han står foran den oppgave å føre sine musikere ut fra prøvens nøkterne atmosfære inn i disse fjerne land, å avtvinge dem det siste i opplevelse og form. På dette trinn er det vanskelig å bestemme grensen mellom teknikk og magi. Som ørets ytterste våkenhet er paret med sjelens dypeste hensunkenhet, slik må den overlegne sikkerhet i ledelsen forbindes med fullstendig frihet i den skapende form Slagteknikken — forlengst ikke mer et middel til mekanisk forståelse — blir til formidler av subtile opplevelser; den ansporer og temmer, øker og beroliger, ruller klangen sammen til en stålhårdhet og lar den svinne bort i mykhet; den fyller den med jubel og gru, med tro og fortvilelse; den spiller på orkestret som på et levende klaviatur, den samler og leder orkestrets levende krefter og smelter dem sammen i livlig vekselvirkning med lederens skapende aktivitet. Det er den store dirigents ytelse, som musikeren begeistret anerkjenner, fordi han føler sine beste krefter ansporet av den, — den prestasjon, som river tilhørerne med, fordi den som med et trylleslag avslører den store musikks hemmelighetsfulle dybder. Den er sammensatt av partiturbeherskelse og manuell uttrykksevne, av klokt forarbeid og hengivelse i øyeblikket, av mesterskapet over orkesteret og fordypelse i verket — og av den rest av hemmelighet ved all kunstnerisk virkning, som vi forstår under ordet „geni".

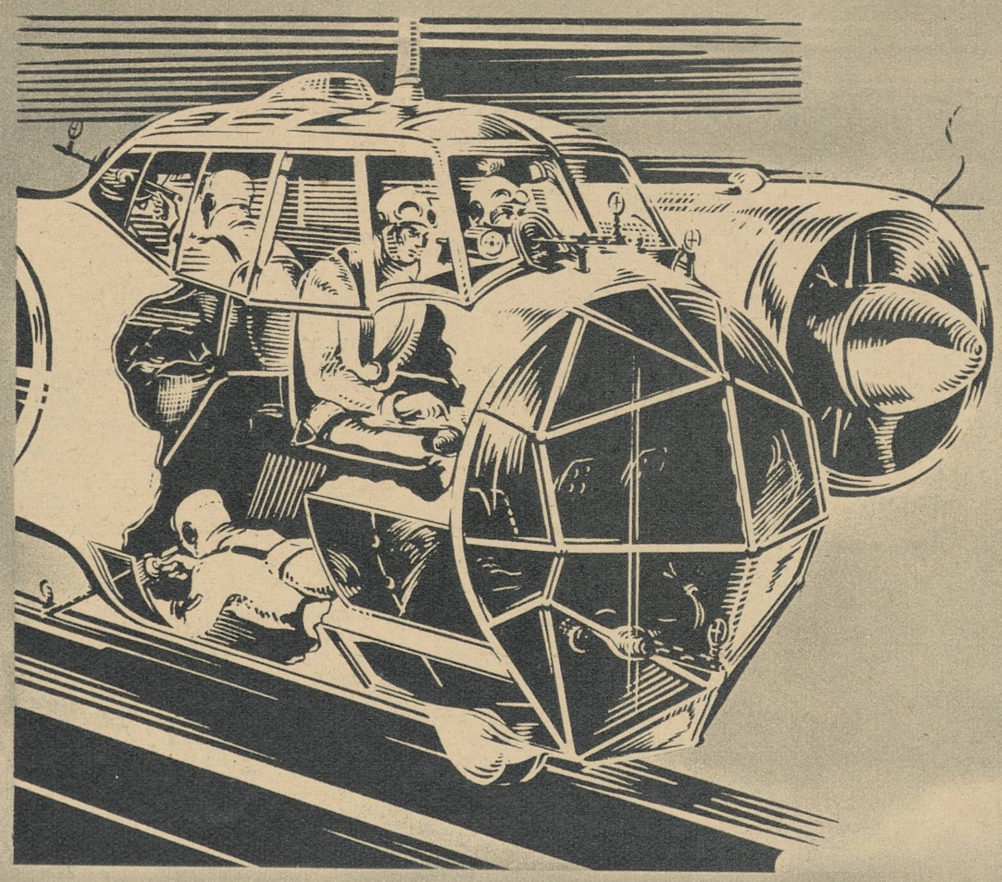
Oli.

Det hemmelighetsfulle trylleri i ledelse og befølgelsen svant bort, prøven er over, ennu et ord til avskjed . . .

Fotos: H.U.B.

Dornier-kampflyet Do 215 forbinder fremragende flyegenskaper med stor kampkraft. Våpenanordningen yter de beste skuddfelter i alle retninger.

Det rummelige fullsikts-førerhus har plass til hele 4-mannsbesetningen, som kan samarbeide ideelt undet flyvningen og i kamp.

DORNIER-WERKE

G. M. B. H. / FRIEDRICHSHAFEN

ET VERDENSPROBLEM

som angår hvert åttende menneske!

Den tyske kreftforsknings nyeste resultater

Omtrent hver åttende europeer dør av kreft, mens denne sykdom i India er en sjelden dødsårsak. Grunnen til kreftens store utbredelse i de siviliserte land er lett å fastlå: Den er ikke en sivilisasjonssykdom, men en sykdom som optrer i eldre alder. Selv om der riktignok gis folk i tredveårsalderen som lider av kreft, så er dog de fleste som lider av denne sykdom over førti år. I Tyskland er gjennomsnittsalderen 60 år, i India — 27 år! Med andre ord: jo flere mennesker over førti år, desto flere dødsfall av kreft.

Må dette nødvendigvis være slik? Nei — hvis sykdommen blir opdaget på dens tidligste stadium, behøver ikke hvert åttende menneske å dø av kreft. Allerede med de nåværende lægemidler, med strålebehandling eller operasjon, kan vi senke disse dødelighetssiffer. Kreft er altså helbredelig, men hvis pasienten kommer bare fire eller åtte uker for sent til lægen, er han kanskje allerede en dødskandidat.

Allikevel inneholder det innviklede og mangesidige kreftproblem mange gåter. — Forskningen synes å være i ferd med å bringe klarhet over noen av dem, og å gjøre nye opdagelser, som kanskje kan bidra til at ikke hvert åttende menneske lenger behøver å dø av kreft.

Kreft og kjemi

Kjemien, vår tids trylleord, kaster sin glans også over medisinen. Uten den vilde mange sykdommer ikke være til å få bukt med. Kjemoterapiens nye tidsalder, som blev innledet av den tyske forsker Domagk, og som førte med seg et omsving i behandlingen av farlige infeksjonssykdommer, skyldes i likeså høi grad den kjemiske vitenskap som den medisinske. Med energi og handlekraft har de tyske kjemikere kastet seg over kreftproblemet, utrettelige, uten å bry seg om skuffelser og uten å jage efter billige triumfer. De har ennå ikke nådd målet, men det som de har opdaget gir grunn til forhåpninger . . .

Asosiale celler

Kreftsykdommen begynner med at en celle løser seg fra det organ som den tilhører. Den gjør seg uavhengig, blir „asosial" og begynner en grenseløs og uhemmet vekst idet den tilintetgjør sine omgivelser. Cellen og dens millioner av „celle-barn" og celle-barnebarn vil bare fråtse, ernære og forplante seg uten nytte for det legeme de tilhører.

Som man nå med alle de raffinerte midler som laboratoriumskjemien råder over, forsøkte å utforske den egentlige forskjell mellom kreftcellen og den normale kroppscelle, støtte de tyske forskere Kögl og Erxleben på en kjensgjerning av overmåte stor betydning.

Kroppsceller inneholder som bekjent eggehvite, som organismen lagrer i denne spesielle form. Et slikt eggehvitelager kan være asymmetrisk i sin kjemiske struktur, fordi et kullstoffatom er føiet inn på et bestemt sted, slik som f. eks. vårt symmetriske legeme blir asymmetrisk på grunn av hjertets beliggenhet på den venstre side. Riktignok har slike eggehvitemolekyler også ofte „hjertet på rette sted", altså vedkommende kullstoffatom på det tilsvarende sted i den annen symmetrihalvdel. Disse to former av eggehvitemolekylet forholder seg til hverandre som speil til speilbilde. Berliner- forskeren Lettré har sammenlignet slike molekyler med skruer, hvorav den ene har venstre skruegjenge og den annen høireskruegjenge.

Man vet nå, at i sunne celler forekommer der former bare med venstredreining. I kreftceller derimot finnes der også former med høiredreining, riktignok få i godartede svulster, men mange i ondartede.

Til lagring og forbruk av eggehvitestoffene behøver organismen spesielle kjemiske stoffer som man kaller fermenter. Den fremstiller disse stoffer selv, for hvert slags arbeid en særlig form, en slags spesialarbeider. Inndelingen er følgende: Venstregruppens eggehvitelagrer blir samlet og forbrukt av fermenter, som passer til dem på samme måte som en skrumutter til en venstegjenget skrue. Høireformene behøver altså — og heri ligger kanskje disse forskningers betydning for fremtiden — også høiredreiende fermenter til lagring og forbruk. Normale og sunne celler dør bort igjen efter et kort liv og forsvinner. Deres oppgave blir overtatt av datterceller. Kreftcellene brer seg imidlertid i en uhyggelig grad, for de kan ikke ved hjelp av de venstregjenget skrue. Høireformene naboskap bli utskilt på en normal måte. Disse fermenter passer nemlig ikke inn i kreftcellenes eggehvitelagrer, på samme måte som man heller ikke kan dreie en skruemutter med venstregang på en skue med høiregang. Slik forestiller Kögl seg forholdene mellom fermenter og eggehvitelagrene i kreftcellen. På dette grunnlag oppstår det, som vi senere skal få se, nye perspektiver for kreftbekjempelsens praksis. Men nå vil man først spørre hva det egentlig er som forårsaker kreftcellens tilsynekomst midt i sunne organismer.

Kreftprodusenter — ikke kreftbasiller

Det er ganske naturlig, at kreftforskerne, efter de veldige triumfer som bakteriologien feiret under æraen Robert Koch, begynte å søke efter en kreftbasille. Og i de siste årtier dukket der stadig opp nye rykter om opdagelse av kreftens basille, ryktene dukket op som kometer og forsvant igjen for bestandig. I dag vet vi med sikkerhet at der finnes ingen kreftbasille, — kreft er ingen infeksjonssykdom. Alle forhåpninger og engstelser, som knytter seg til kreftbasillen, er nytteløse.

Men vi kjenner til endel kreftprodusenter, og problemet i dag er om ikke alle kreftarter opstår på grunn av sådanne kreftproduserende stoffer. Forsk-

ningen konsentrerer seg nå om løsningen av dette problem. Den berømte tyske biokjemiker Butenandt har allerede gjort seg fortjent ved utdypelsen av kjennskapet til de kreftproduserende stoffers kjemi, selv om han selv riktignok sier: „Problemets løsning må forbeholdes de kommende års eksperimenter".

Oppdagelsen av disse stoffer grunner seg på at man har konstatert at der består en bestemt sammenheng mellem visse yrker og visse kreftarter. 1775 opdaget man skorstenfeierkreften, 1875 tjærekreften i tjærefabrikasjonen, 1902, da man ennå arbeidet uten tilstrekkelige sikkerhetsforanstaltninger, den første røntgenkreft. Efter innføringen av farvestoffindustrien opsto der blærekreft hos anilinarbeiderne. Slike arter av yrkeskreft kjenner man i dag et stort antall av, men takket være de moderne beskyttende forholdsregler spiller de praktisk og tallmessig en meget liten rolle — om så viktigere har deres betydning vært for forskningen.

Ved forsøk på dyr viste det seg at fram for alt kunde tjære og tjæreprodukter virke i høi grad kreftproduserende. Det dreier seg her om 45—50 stoffer. Når man penslet kaninører eller rottehud med slike substanser, utviklet der seg kreft. Som følge herav underkastet man de kreftproduserende substanser en nøiere undersøkelse, og av to tusen kilo tjære ble der til slutt utvunnet et spesielt stoff som finnes i tjæren bare med en gehalt av 0.003 prosent og som kalles benzypren. Det er ikke det eneste kreftproduserende stoff som man har funnet i tjære og tjæreprodukter.

Nå er det jo bare et fåtall av kreft-tilfelle som man med sikkerhet kan føre tilbake til sådanne kreftproduserende stoffer. Har nå dette kjennskap til kreftprodusentene noen praktisk betydning?

I denne forbindelse stiller Butenandt det ennå ubesvarte spørsmål, om der ikke medvirker kreftprodusenter også ved opståelsen av de „spontane" krefttilfelle, som tilsynelatende ikke har noen særlig årsak. Det kunde jo tenkes, sier han, at der ved forstyrrelser av stoffskiftet, ved feilaktig arbeid av tarmbakterier, eller ved lys- og strålevirkninger, kunde bli dannet slike stoffer i legemet og at disse „biprodukter" frembringer kreften. En fryktelig tanke. I de kommende år vil vi få høre om Butenandts geniale forskningsarbeid har oppnådd nye resultater.

Disse kreftproduserende stoffer forlanger imidlertid som enhver kreftdannelse, en bestemt disposisjon, en tilbøielighet i organismen til å la et par celler i et bestemt organ bli asosiale. Denne disposisjon kan man i enkelte slekter finne så hyppig at den vel kan betegnes som arvelig. Men den kjente tyske arvelighetsforsker Lenz har ganske nylig gjort opmerksom på at nedarvet sunnhet ikke må overvurderes med hensyn til mottagelighet for kreft.

Hva blir framtidens lægemetoder

Den fryktelige trusel, som tross vår tids behandlingsmetoder, strålene og operasjonen, ennå hviler over menneskeheten, tvinger kreftforskerne til fortsatt arbeid med hånd og hjerne. Det er to store mål de streber imot.

Det første er den tidlige diagnose, enkel og anvendelig for serieundersøkelser. De metoder som man arbeider med, består i det vesentlige deri, i blod, lymfe, serum eller urin å påvise stoffer, hvorav man kan slutte seg til en kreftsykdom. Den berømteste framgangsmåte opfant den fremragende fysiolog geheimeråd Abderhalden, ved universitetet i Halle: det lykkes i urinen å påvise de fermenter som blir dannet av organismen til bekjempelse av fremmede eggehvite forbindelser, og som også optrer når en kreftsvulst utvikler seg i kroppen. Med den „Abderhaldenske reaksjon", som metoden kalles, lykkes det å påvise kreft i omtrent nitti prosent av tilfellene. Metoden har den ulempe å være vanskelig anvendelig i praksis. En tysk kvinnelig forsker har videre konstatert at der i serumet fra kreftpasienter danner seg anti-hormoner mot visse hormonkjertler. De bevirker at disse hormonkjertler innstiller sine funksjoner. Ved videre å utbygge disse erfaringer vil det kanskje bli mulig å åpne nye veier for diagnosen.

Det annet og største mål er å finne den lægebehandling som i det minste kan føre til å hemme kreftens vekst. Ved forsøk med dyr — som ennå ikke kan praktiseres på mennesker — har tre tyske forskere funnet den slags muligheter. Professor Waldschmidt-Leitz, Prag, har med bestemte fermenter kunnet hemme kunstig produserte kreftvekster. Professor Micheel, Münster, går ut fra en meget åndrik hypotese: Han mener som så: i kreftvevet er hine „høiredreiende fermenter" beskjeftiget med å danne høiredreiende eggehvitelagrer. Han mente at man måtte hindre disse farlige fermenter i deres arbeid og ga mus, som var kreftsyke, slangegift. Disse fermenter vilde nå, formodet professor Micheel, begynne å danne motgift mot slangegiften. Men også han kunde bare rent foreløbig og bare ved dyreforsøk påvise en hemmende virkning. Og endelig arbeidet berliner-forskeren Lettre i samme retning og med lignende resultat. Det dreier seg her kanskje om begynnelsesstadiet til bekjempelse av kreften ved kjemoterapiens hjelp! — Men vi vil ikke være for optimistiske.

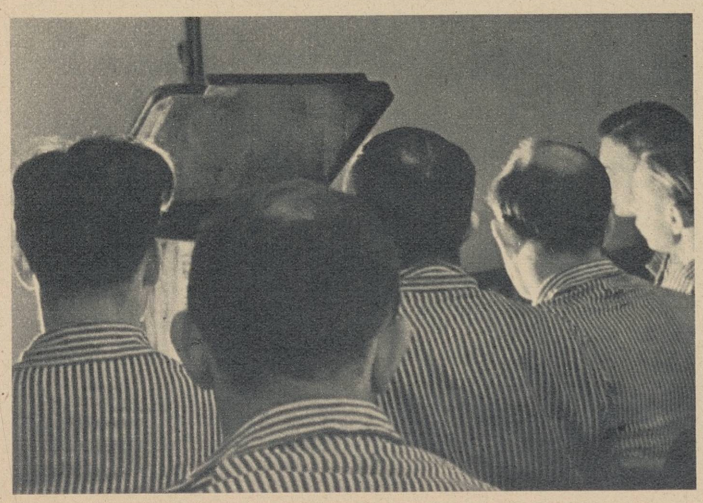
I hvilken grad perspektiver for forskning og helbredelse kan vise seg i de enkelte sykdomstilfelle, framgår av følgende merkverdige iakttagelse: Professor Brünings, München, den bekjente hals-, nese- og ørelæge, har i sin praksis behandlet kreftsyke med et overraskende resultat. Han senket blodsukkergehalten ved hjelp av diét og insulin, med det resultat at de i munnen og halsen forekommende, kreftsvulster som jo alltid er synlige, nesten eller helt forsvant. Den mikroskopiske undersøkelse viste riktignok at kreftcellene fremdeles var tilstede; heller ikke inntrådte der noen helbredelse, da svulsten to-tre måneder senere begynte å vokse igjen. Allikevel er denne metode — bortsett fra eventuelle muligheter i framtiden — allerede i dag brukbar under behandling før operasjoner, i diagnostiske øiemed, hvor kreften ikke med sikkerhet kan konstateres, og til understøttelse ved strålebehandling.

Den tyske forskning viser oss at man er på vei til å få bukt med den ulykksalige kreftens hydra. Men en altfor stor optimisme har nettopp i kreftspørsmålet stadig brakt nye skuffelser og latt opskruede forventninger bryte sammen. Derfor vil vi holde oss klart for øiet at denne vei som de tyske vitenskapsmenn har slått inn på, ennå er lang og besværlig, og at vi heller vil gå langsomt, men sikkert fremad. Det står jo så meget på spill, det dreier seg om hvert åttende menneske.

Dr. G . . . r

DOBBELT-PREMIÈRE

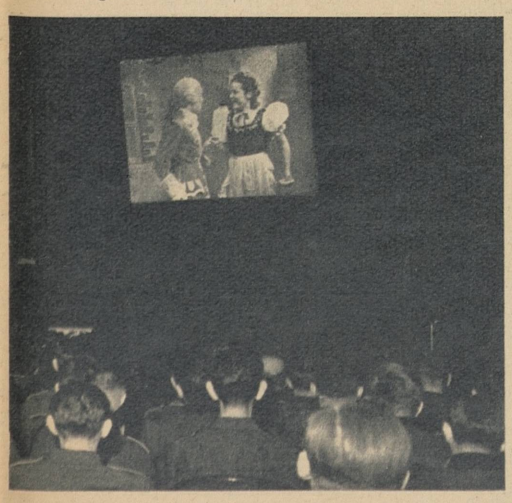
I Berlin ble nylig det mest moderne fjernsyn-teater med storproduksjon åpnet. Samtidig hadde forvekslingskomedien „Heimliche Brautfahrt" av Leo Lenz (bildene ovenfor) sin première også på fjernsyn-scenen.

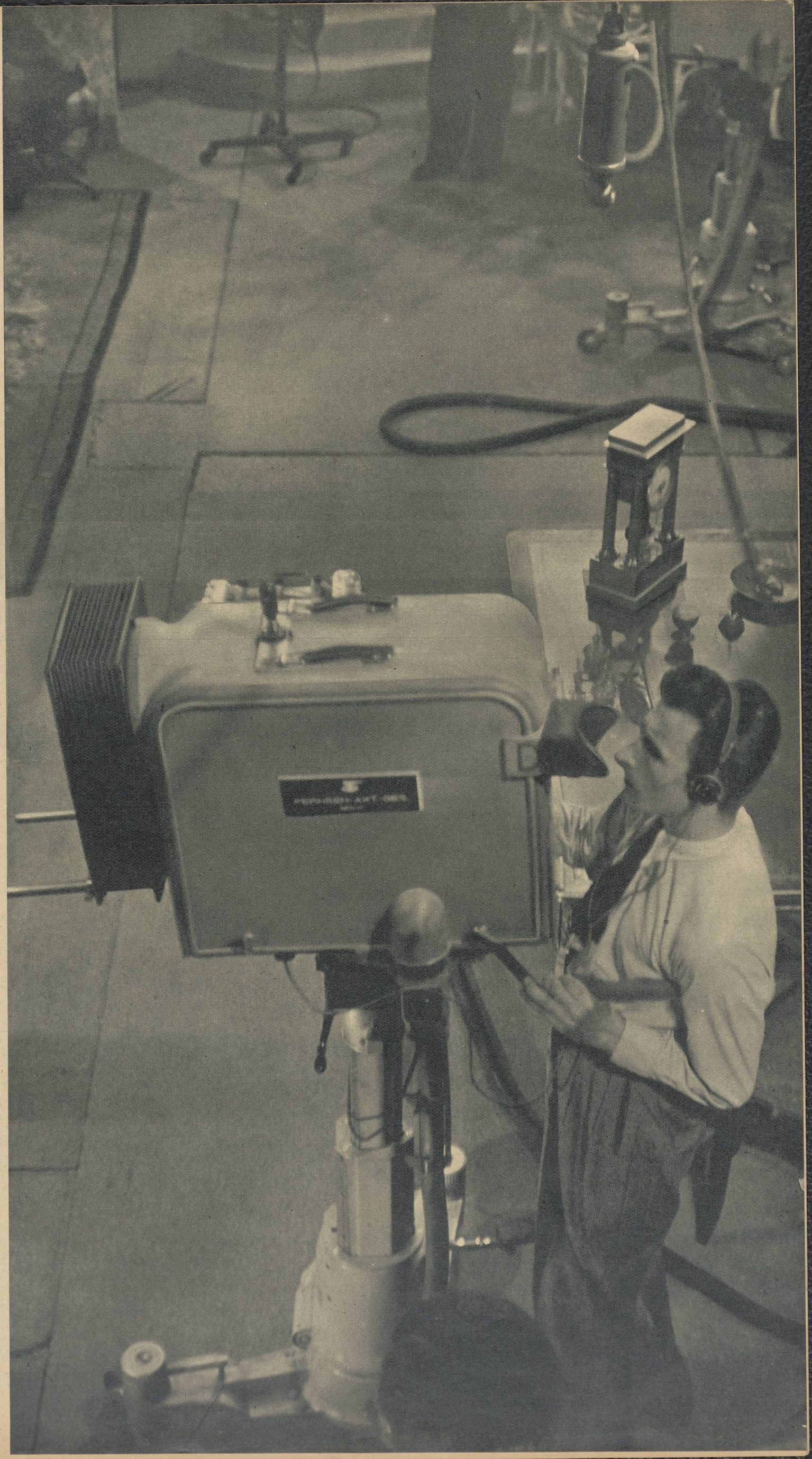
FJERNSYN I DET SMÅ — FJERNSYN I DET STORE. I „hjemme-mottageren" — slike apparater er blitt oppstilt i alle sykehus i Berlin — kunde tilskueren hittil allerede på en liten flate se og oppleve historiske, kunstneriske og sportslige begivenheter, uten selv å måtte være „til stede". Det nye fjernsynteater i Berlin, som ble åpnet med „Heimliche Brautfahrt" av Leo Lenz, viser fjernsynbildene så store som på kino. Nu i krigstid har bare soldater adgang til forestillingene

FJERNSYNSENDERENS „ØYE".
Fjernsyn-kameraet oppdeler ethvert bilde i hundretusener av ørsmå bildepunkter, som transformeres til elektriske strømstøt og ledes til senderen → Fotos: H. Z.

Fortsatt fra side 22

SELFANGER LARSEN

ende! Det er nok så at sønner ikke kan noe for sine fedre, men — å hvor ofte har jeg ikke spurt meg selv om det — hvorfor fant han åpne dører overalt, mens jeg ble skjendig forstøtt? Jeg vet at hans far utslettet alle erindringer om broren. Sønnen glemte både onkel og fetter. Han måtte glemme dem, og det falt ham ikke vanskelig, for han gikk på skole efter skole, tok eksamener og til sist ble han kalt til England. Min far og hans far døde det samme år. Det var samme forskjell på likfølget som det var med hensyn til arven. Efter den enes kiste var det hundre som fulgte, bare sønnen manglet; den annen ble fulgt av to kamerater, den sønnen kastet i all hemmelighet et par never jord ned i graven. Det ene arvegods var tusener av kroner verd, det andre ble der ikke snakket noe om. Dette hendte for flere år siden da jeg ennå trodde på menneskenes glemsomhet og jeg også selv vilde glemme. Fra Tromsø dro jeg hjem over fjellene, slet meg igjennom og fant et godt levebrød.

Hvorfor skriver jeg ned alt dette? Og hvorfor vegrer jeg meg ved å si alt? Jeg kan ikke se noen nytte i det. Jeg er selfanger og er som så mangen gang i håpløs drift og har denne gang med meg en mann som står under fremmed beskyttelse. Hva så? Jeg vet hverken ut eller inn. Ofte prøver jeg meg selv om jeg er engstelig. Jeg kjenner ikke den følelsen. Jeg er alltid kommet godt i fra det. Det var hårde slag de andre gangene. Tap av våpen, levnetsmidler og fangstverdier brakte meg i store vanskeligheter. Denne gang vil skaden ikke bli så stor. Jeg har truffet mine forholdsregler. Hvorledes, det har ikke noe med saken å gjøre. Det er merkelig at jeg i denne tid ofte må tenke på noe som jeg egentlig ikke burde huske på. Jeg er sannelig en fattig mann. Helt her op i ensomheten forfølger en annen manns fortid meg. En ynkelig person! Jeg kunde gig meg selv en ørefik!

Det begynner å bli slutt med forrådet av levnetsmidler. Skal jeg fortelle Lars at størsteparten av brennstoffet er forsvunnet i isen? Isen spaltet seg, frøs sammen igjen av sin egen kulde og sprang så på ny. I den siste timen braker det truende i nærheten av teltet. Det er ingen nytte i å gå ut. Det som skal skje, det vil skje. Vi er maktesløse. Mannfolk? Vi er bare noen figurer i skjebnens spill. Jeg har intet håp. Og den andre? Jeg vet ikke hvordan han ser det. Jeg tror han betrakter denne reisen inn i døden bare fra det rent vitenskapelige standpunkt. Når han gjør sine notater, hører jeg ofte han mumler: „Interessant, meget interessant!" Han tar sine målinger så alvorlig, at han legger sine optegnelser i blikkbokser, som han lukker omsorgsfullt igjen og lar dem gå på sjøen. Han overgir altså fruktene av sitt arbeid til sjøen. Altså har han også mistet tilliten til noen redning.

Det er noe skalkeskjul altsammen. Hva har kjærlighet eller hat for noen betydning nå? Det er mulig at jeg snart går bort til ham og slår ham i ansiktet eller også at jeg omfavner ham som min ildelesestelle. Nettop nå skalv isen under en ny rystelse. Isflaket har vel spaltet seg. Det haster ikke noe med å konstatere det. Størrelsen av det isflaket som bærer oss har ikke noe å si med hensyn til slutten på denne drift. Det blir koldt og fuktig. Soveposen hans er på grunn av usakkyndig behandling blitt helt gjennomvåt. Han vil komme til å forkjøle seg i den. Jeg vil legge isbjørnskinnet under ham. Det vil jeg gjøre!'

III.

Fire uker er korte når man skal leve, men lange når man skal dø. I København så jeg en mann falle ned fra et stillas og brekke nakken. Den gang syntes meg en slik død å være forferdelig. I dag vilde jeg betrakte det som en nåde å brekke nakken. Å dø time for time og allikevel leve, det er virkelig grusomt. Jeg må stadig vekk forundre meg over mine nerver, de var den gang tykke som tau. Annerledes var det med maven. Våre rasjoner var små, men de klarte seg så vidt til å bli mett. Hva gjorde det om maven knurret? Det verste var den tvungene uvirksomhet. Hvis vi hadde kunnet kjempe mot storm og kulde! Slå seg igjennom til et mål! Ak, vi hadde ikke annet å gjøre enn å vente og ellers holde oss unna hverandre. Isflaket hadde nå neppe en diameter på mer enn to hundre meter. Jeg hadde sluttet med mine observasjoner. Apparatene lå vanskjøttet utenfor. I timevis satt jeg i teltet eller sto oppe på isryggen ved siden av flaggstangen og stirret ut over sjøen. Skip? Fantes der i det hele tatt skip? Verden var blitt tom. Av og til forsøkte jeg å forestille meg hvordan en by så ut. Men så snart jeg lukket øinene, så jeg enten leiren til min ekspedisjon, hvor jeg imidlertid savnet mine kamerater, eller hjemmet blant lappene, som jeg hadde glemt alle disse årene. Jeg levde livet bakover. Fremtiden hadde mistet sin betydning, bare fortiden hadde verdier å by på.

Harm Larsen, min kamerat, var fremdeles full av tross, men jeg merket mer og mer en slags omsorgsfull interesse for meg. Han spiste ikke sammen med meg lengere. Han hadde ikke lyst til å spise av samme fat som meg, erklærte han en dag. Jeg hadde ham mistenkt for å la meg få de beste stykkene, mens han selv sultet. Jeg skulde ikke ha tillatt det, men jeg var ikke lenger herre over min vilje. Om kvelden, når vi satt ved siden av hinannen i teltet, glodde vi på hverandre i timevis. Jo lenger jeg fordypet meg i hans barkede ansikt, desto mer bekjent forekom han meg å være. En gang spurte jeg ham direkte ut om han var fra Polmak, men han svarte at hans hjemstavn var Honningsvåg. Merkelig nok snakket han efter den dagen ofte om Polmak. Av de ordene han mumlet, klang der en ubendig lengsel, som var noe mer enn ønsket om å gjense hjemlandet. Jeg snakket om at jeg var født der oppe i villmarken, men at alle inntrykk fra barndommen var utvisket. Da var det at det selsomme skjedde: Han kom langsomt inn på meg, grep meg i skuldrene og stirret meg dypt inn i øinne. Og så ga han meg plutselig et slag i ansiktet. Han slo til meg med knyttneven en, to, tre ganger og han stønnet mens han gjorde det. Jeg var for forbløffet til straks å forsvare meg. Ja, i øieblikket hadde jeg følelsen av å ha fortjent slagene. Først da han med et fortrukkent ansikt spyttet på meg, kom jeg til meg selv og begynte å forsvare meg. Han var gått helt fra sans og samling, det kunde ikke være noe annet. Jeg syntes synd på ham, men for min egen skyld måtte jeg ta igjen. Vi sloss forbitret med hverandre og anvendte alle de knep som man bare kjenner til i villmarken. Vi kjempet med hverandre, men forsøkte å unngå å tilføie hverandre noen alvorlig skade. Det var en hård, men sportsmessig kamp, akkurat som i barneårene. Plutselig gikk det op for meg: her sloss jeg med en av samme blod som meg selv! Vi ga ikke slipp på hverandre før vi var helt utmattet. Da falt vi overende og ble liggende og stønne. Ingen hadde sagt et ord. Men

Fortsettes side 42

Mange nye muligheter

En liten modist fikk det innfall å flette sammen hår og hatt ennu mer enn det ellers var på mote Det gjorde hun slik:

Håret blir delt op, og noen av hårlokkene blir så trukket sammen med hattestoffet gjennem bremmens løse sløifer . . .

. . . de øvrige hårlokkene blir børstet op og tett forbundet med stoffets knuter . . .

. . . og her er resultatet: → en ualminnelig tiltalende hattefrisyre, og særlig virksom ved kontrasten mellem hattestoffets matte, mørke tone og det lyse blonde hår

Fotos: Relang

NÅR ET BARN KOMMER TIL VERDEN!

En liten beretning fra Tyskland om en stor begivenhet

Midt på natten er det store øieblikk der! Den vordende far styrter ophisset til telefonen — vil det gå i orden med bilen??

Å få et barn er ikke så helt enkelt. Heller ikke for faren — men han merker det først senere. Av erfaring vet man imidlertid at det hele selv i fredstid kan være oprivende nok. Det er en hel del å ordne, og fremfor alt må man ta hensyn til den vordende mor. Jo nærmere tidspunktet kommer desto mer forskyves alt i husholdningen. Og de første ukene efter fødselen bringer først riktig nye plikter og nye livsbetingelser. Den tanken at alle de vanskelighetene, som dukker op, neppe kan overvinnes i krigstid, ligger jo nær — men her kommer organisasjonen til hjelp. Det beste bevis for at det går i orden, er at det kommer mange barn til verden.

Hjelpen begynner straks:

Skal en kvinne som venter et barn, være tvunget til å stå i kø? Nei! Hun blir ekspedert straks. Naturligvis er det ikke nok å påstå at man venter barn, nei, hun får et legitimasjonskort. Mange, mange kvinner har det. Og de ekspederes først overalt. Jo nærmere fødselen kommer, desto mer omfattende blir understøttelsene. Rasjoneringskortene blir forøket. De får mer smør og kostelig, god melk i huset. Også alt annet er forlengst ordnet. „Mødrekontoret", et offentlig kontor, sørger for lægehjelp. Det er også allerede bestemt hvor barnet skal komme til verden. Hyppig vil det være hjemme i leiligheten. For mindre bemidlede er hele lægehjelpen gratis. Naturligvis kan fødselen også foregå i en klinikk. En anmeldelse flere måneder i forveien er ubetinget nødvendig. Hvis alt går godt, får ingen mødre lov å bli lenger enn ti dager i klinikken!

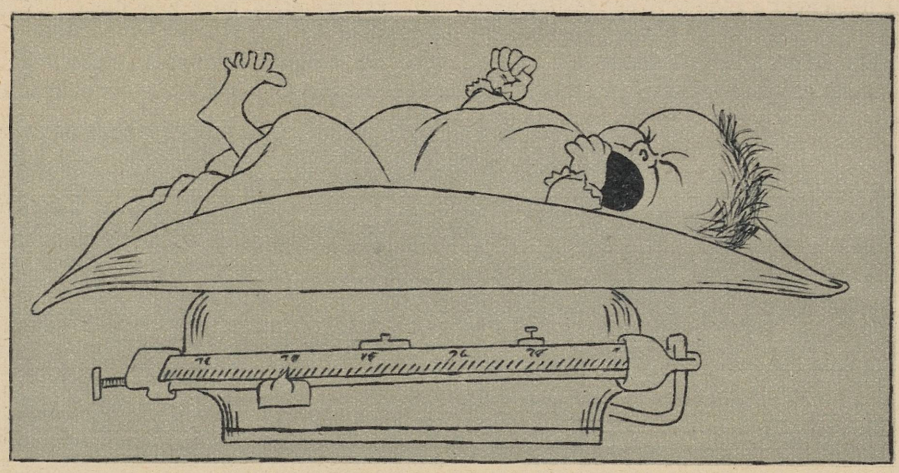
Det skjer ikke av hensynsløshet mot dem, men av medlidenhet mot andre mødre. For ikke noe værelse kommer til å stå tomt en eneste dag — det venter jo alt en ny mor på det. Hun kom også midt på natten til klinikken.

Nesten alle babyer melder sig om natten, helst efter klokken to.

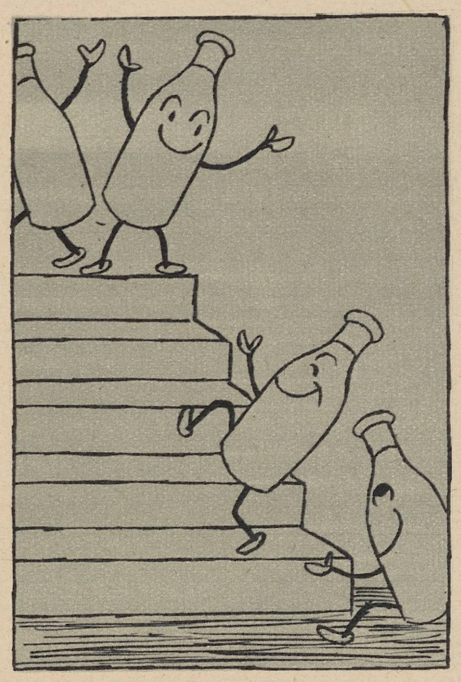
Det er fatalt, særlig i krigstid, da det ikke kan opdrives biler! Men for en mor er det alltid bil å få! En stadig „beredskapstjeneste" ved politiet sørger for det. En telefonopringning, og fem minutter senere står en bil for døren! Hjelp blir også ytet efter fødselen. Hvis den unge mor er svakelig, blir hun og barnet straks sendt til rekreasjon på landet. Det koster henne ikke noe. N. S. V's hjelpeverk „Mor og barn", (N. S. V. = Nationalsozialistische Volkswohlfahrt) sørger også for at babytøiet er i orden. De mange kvinnene som arbeider, har allerede før fødselen lettelser i arbeidet og efterpå får de en ekstra ferie. Av behagelige ting kan vi også nevne den sparebankboken, som blir tilsendt. Enhver byforvaltning legger den med en pengegave i vuggen til den nye borger.

Men hva gjør faren?

Hvis han er i felten, har moren anledning til å sende ham et telegram, og så får han permisjon! Er han imidlertid hjemme, tar han sitt barns rasjoneringskort, som blir utstedt like efter fødselen, og går så på restaurant. Fornøid og tilfreds spiser han op kjøttrasjonene — og hjemme skriker barnet hans! Men det er helt i orden, for små babyer må skrike, ellers er de ikke friske!

Et instrument, som ikke får hvile en eneste dag: babyvekten

Alt i lang tid kommer det deilig melk i huset!

Men hva gjør faren? Han river til seg sitt nyfødte barns kjøttmerker, bruker dem op i restauranten og er stolt over at barnet hans skriker derhjemme!

Tekst og tegninger av Anton Sailer

←

I Palermo bader man allerede

Foto: Paul Wolff

Fortsatt fra side 38

SELFANGER LARSEN

jeg hadde merket at han var ved full forstand. Han hadde slåss for å befri seg fra en sjelelig kummer. Nå var vi blitt både kamerater og fiender. Nå var det klar vei: Hatet er sterkere enn døden!

Livet er dog sterkere enn hatet! Vi reiste oss fortumlet på samme tid. Jeg forsøkte å snakke, men leppene mine

var ophovnede og jeg fikk bare frem en gurglende lyd. Han sto foran meg med hengende armer og skjelvende skuldre. Hans ansikt var blodløst. Han holdt øinene nedslått. Plutselig grep han min hånd og trykket den fast. Så snudde han seg og gikk ut av teltet. Han gikk som en slagen mann og jeg lot ham gå uten å forlange noen forklaring og uten å bære nag til ham. Kampen var blitt en befrielse for meg. Jeg trakk pusten dypt og frydet meg over mine krefter. Mannen i meg var våknet. Ja, nå var jeg Harm Larsen direkte takknemlig.

Da han kom tilbake til teltet, lot han som om intet var skjedd. Han begynte å koke mat. Av mel og selhundspekk laget han en tykk grøt som sto som en kake i gryten. Te hadde vi nok av, men sukkeret var det slutt på. Han satte maten frem, men akkurat som jeg vilde sette meg ned overfor ham, sendte han meg ut for å hente børsen sin, som han opga å ha lagt igjen. Jeg var i høiden to minutter vekk, men han påsto allerede å ha spist på denne korte tid. Han nødet meg til å spise og ble i min nærhet til jeg hadde fortæret den siste rest. Da reiste han seg, ble imidlertid i teltet. Plutselig begynte han å snakke, sindig og rolig. Jeg ventet at han vilde si et forsonende ord, men ble skuffet. Han forsøkte å gjøre det klart for meg at jeg var et fortapt menneske. Han snakket norsk og bebreidet meg at jeg var blitt så helt engelsk. De setninger som han snart slynget imot meg, klang foraktelige og dog håpefulle. Han roste min vitenskap, men han mente at det vilde ha vært meget bedre om jeg hadde stillet mine evner i fedrelandets tjeneste. Han fortalte enkeltheter fra mitt liv, som jeg trodde jeg var alene em vite noe om. Han kjente meg inn- og utvendig. Jeg hadde følelsen av at han vilde utfritte meg. Dette var nok tilfelle for han spurte meg direkte om jeg i tilfelle av en redning tenkte på å bli lenger i England. Jeg sa hverken ja eller nei. Hva skulde jeg svare? Visste han at jeg akkurat nå tenkte meget på det hjemland som jeg hadde opgitt? Han gjennomskuet meg, for han nikket tilfreds. Plutselig avbrøt han samtalen og bukket seg ned og la soveposene våre ved siden av hverandre. Da gikk jeg bort til ham og tok ham i hånden. „Harm Larsen", sa jeg beveget. „Lars Larsen', svarte han. Og det så ut som om han hadde tårer i øinene.

IV.

Av selfangeren Harm Larsens dagbok:

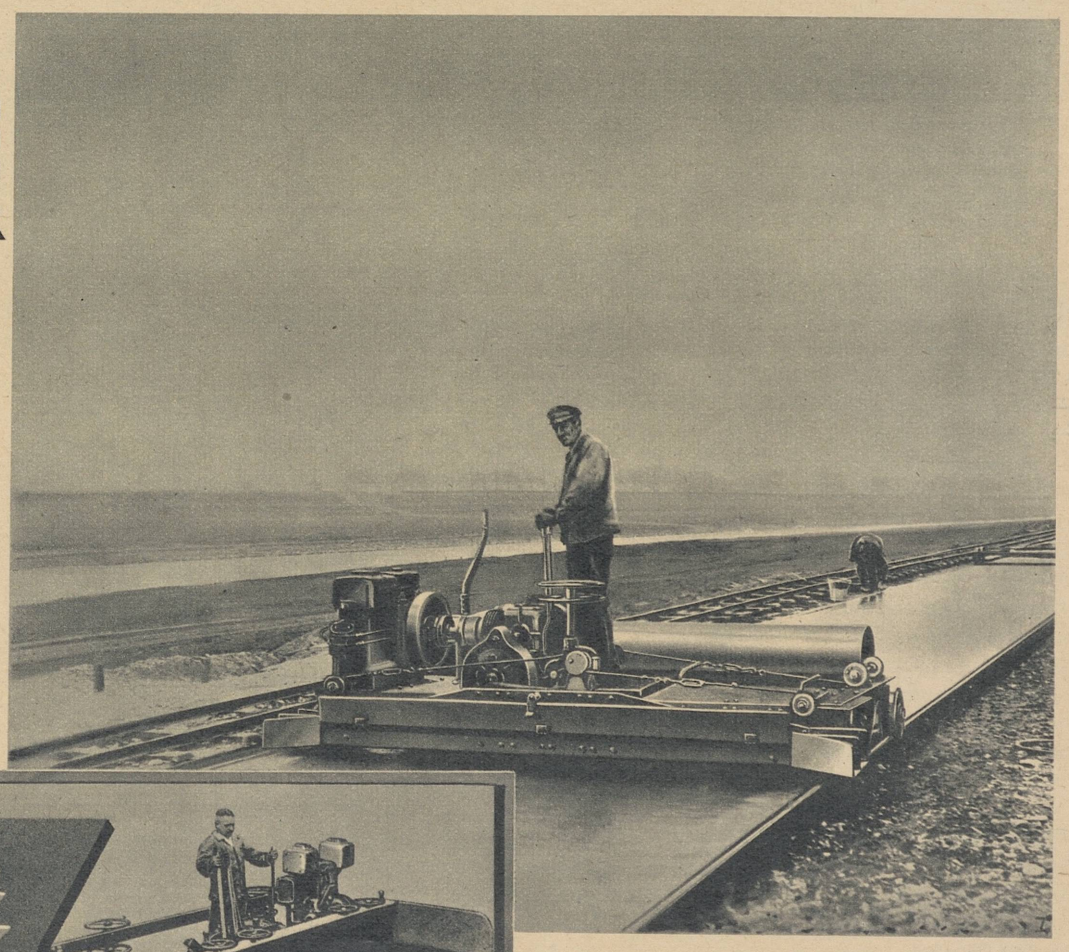
„Nå er det forbi. Driften er til ende. Isflaket er ikke stort større enn bunnen under teltet. Det er under at vi ennå ikke er veltet. Det er sterk sjøgang og vi kan ikke forhindre at de sakene vi har igjen blir skyllet vekk. Ennå vet vi ikke hvor vi befinner oss. Vi er drevet av mot vest på denne seksogtyvende dag av vår reise inn i døden. Hvorfor vi ennå holder det ut? Et sprang, og vi vilde bli spart for mange lidelser. Akk, hva har et par timer fra og til å si nå, med den visse død for øinene. Hvilket bedrag! Vi tror ikke på døden og heller ikke på livet. Vi er allerede døde og lever allikevel. Vi lever og er allikevel døde. Evigheten er over oss. Vi bøier oss for den allmektige som alene har vår skjebne i sin hånd. Vi er nå bare skyggen av mennesker og vi var dog en gang menn!

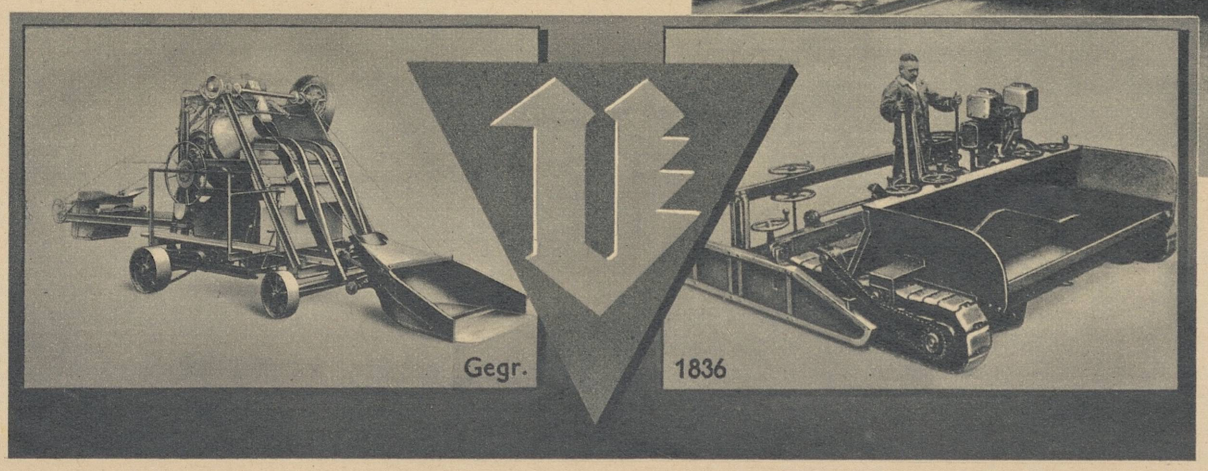
Det er nå på tide å si det siste ord. Jeg har vent meg til Lars Larsen, min lærde, tåpelige fetter. Jeg hverken hater eller elsker ham. Han er min lidelsesfelle, ikke min venn eller kamerat. Vi har slåss med hverandre, det måtte vel til, og det er helt i orden. Jeg har tenkt over saken i timevis. Han kan bli reddet, reddet for fedrelandet. Er ikke, når alt kommer til alt, hans liv mer verd enn mitt? Det gis mange selfangere, men få meteorologer. Jeg er helt klar over saken. Det gjør meg ondt at jeg må true maten i ham. Hvorfor vil han ikke spise? Mener han kanskje at jeg gir ham meget å spise, bare for at han skal lide lengere? Sånn en tosk. Han skal værsgo holde sig ved krefter. Det er jo latterlig. Han vet så inderlig vel at han for lenge siden er meg overlegen også i krefter, men han våger ikke å mukke. Det vilde jeg heller ikke råde ham til! Lars Larsen vil, så sant Vårherre vil, atter bli en av våre igjen!

En av våre? En fedrelandets mann? Jeg kommer ikke på tale. Jeg har fått syn for at jeg ikke får høve til å springe over skyggen. Knapt et år levde jeg tilfreds, ja lykkelig i Polmak. Det lyder banalt og dog var det slik. En pike skapte meg et hus og hjem og skjenket meg ved siden av et fremmed barn også en gutt. Jeg forsonet meg med fortiden. Jeg innbilte meg å leve i himlen, men jorden og menneskene var stadig om meg. Der ble stjålet rensdyr. Man lette efter tyven uten å finne ham. Da kom man til å huske på min far og fikk mistanke til meg. Skyggen vokste til en mur omkring meg. Av hensyn til mine egne holdt jeg meg for meg selv. Mannen som hjalp meg på vei fra hjemmet, snakket og skrøt av min fetter Lars. Han var det de ønsket å få igjen!

Ofte tviler jeg på om jeg handler riktig. Men hva nytter det nå, nå da det er for sent? Jeg er ferdig med mitt liv. Alt er ordnet og klart, for lang tid siden. I de neste fireogtyve

VÖGELE
VEIANLEGGS-MASKINER

JOSEPH VÖGELE
A. G. MANNHEIM
Telefon: 45 241 · Telegram-Adresse: Bahnfabrik

timer gjelder det å svømme, helt til — det vet jeg ikke ennå. Akkurat nå braket det mistenkelig. Sjøen viser sin makt. Himlen er vid og blå, sjøen uendelig og svart. Begynnelse og ende. Ende og begynnelse. Jeg kan ikke få noen mening i det.

Flaggstangen ligger ferdig. Den vil bære en av oss. Den sterkeste."

V.

Mens jeg skriver dette bøier der seg en pike over meg. Jeg kjenner båndene av den kulørte hetten hennes i nakken og føler meg vel. Jeg vet at jeg bare behøver å løfte hendene mine bakover for å fullstendiggjøre øieblikkets lykkestemning. Nå har hjemlandet meg igjen. Hva vilde vel Harm Larsen si til dette?

„Lars! Fetter Lars!" ropte han til meg, da vi fikk båten i sikte. Det var de siste ord han sa. Han sank, før de kom bort til oss. Han hadde lagt det an med en viss nederdrektig omsikt. Da isflaket delte seg, overfalt han meg og bandt meg fast til flaggstangen. Jeg lot det skje. Hvorledes jeg kom av dage, det var helt likegyldig. Jeg vet ikke mer, hva jeg tenkte på. Trodde jeg at han vilde drepe meg? At han ønsket jeg skulde leve og at han ofret seg for min skyld, ble jeg først klar over, da han svømte ved siden av meg i vannet. Han snakket inntrengende til meg og forlangte at jeg skulde vende tilbake til Norge. Jeg lovte hva han forlangte. Hva hadde det å si? Det var ingen utsikt til noensinne å komme hverken til England eller Norge igjen. Han krevde at jeg skulde sverge på det. Også det gjorde jeg. Min ed hadde jo ingen verd. I tolv timer svømte vi ved siden av hverandre, og i løpet av disse tolv timer snakket vi mer med hverandre enn i de syvogtyve dagene vi var i drift. Vi kom hverandre nærmere. Harm Larsen ble min bror!

Takket være flaggstangen drev jeg uten å bli utmattet. Han holdt seg ved

siden av meg. Hans energi var enestående. Bare en sjelden gang holdt han seg i flaggstangen. Han smilte så eiendommelig frem for seg. Det var et tilfreds smil. Da skipet dukket op over horisonten, svømte han bort til meg. Han skjøv en blikkboks inn i blusen min. Den inneholdt dagboken hans, en tapper manns testament.

Først noen dager efterpå kom jeg til meg selv. Jeg var i gode hender. Det var en dansk båt, som brakte meg til England. Der ble skrevet meget om min forunderlige redning. Og man spurte meg ut om mine oplevelser. Ingen spurte efter min kamerat. Jeg snakket ikke om ham, for jeg hadde den gang så meget å kjempe med i meg selv.

Tegninger: Schaefer-Ast

Teknikken beretter

Surstoffstråle gjennemborer diamanter

Diamanten har ennå ikke mistet sitt ry — og dermed sin anvendelighet — som det hårdeste av alle legemer; men det ser ut som om det gamle håndverksord: „Bare diamant kan bearbeide diamant!" må vike for en ny erkjennelse. Det er nemlig lykkes å bore huller i diamanter ved hjelp av elektriske gnister. Diamanten legges i en ledende væske, for eksempel svovelsyre, og overfor den anbringes en platiniridiumspiss: forbinder man disse to med en strømkilde, så utvikler det sig mellem spissen og diamanten en svak gnistutladning, som hurtig begynner å „ete sig inn i" diamanten. Slik kan man — alt efter ønske — frembringe kjegle- eller sylinderformede huller.

Ennå hurtigere enn gnisten virker en annen fremgangsmåte: diamant består jo av rent kullstoff og forbrenner derfor temmelig lett i surstoff. Opvarmer man diamanten i en elektrisk ovn til ca. 900 grader celsius, og retter man derpå en fin, skarp surstoffstråle mot dens overflate, så innbrennes i løpet av få minutter en ren, skinnende polert fordypning. For å forhindre at brannen eter sig videre ut til sidene, blir diamanten omskyllet av en vannstoffstrøm, som fører med seg den overskytende surstoffmengde, der trenger ut til siden.

De nye metoder er den gamle borepraksis overlegne i hurtighet og sparer det hittil nødvendige diamantstøv.

Usynlig glass

Ved et tilfelle ble det allerede omkring 1900-tallet iakttatt at gamle, slitte linser slapp mer lys igjennem, altså gjenspeilte mindre, enn nye, feilfrie linser. Zeiss-fabrikene har arbeidet med å fremkalle og utnytte denne virkning kunstig ved sine objektiver. På glassoverflaten blir det dampet på et tynt lag av et gjennemsiktig stoff med mindre brytningsevne enn glasset. Av en lysstråle blir nå en del reflektert på overflaten av det tynne laget, en annen del på grenseflaten mellem glasset og laget. Er laget tynt nok — nemlig lik en fjerdedel av lysbølgelengden, det vil si ca. $^1/_{10\,000}$ mm — så slukker de to reflekterte strålene hverandre, fordi et „lys-bølgefjell" fra den første stråle treffer sammen med en „bølgedal" fra den annen stråle. Derved kan refleksjonen undertrykkes nesten fullstendig — glasset gir ikke mer gjenspeiling, blir altså usynlig. Moderne objektiver er sammensatt av mange enkeltlinser; i mange optiske apparater var lystapet ved gjenspeiling på linseflatene optil 50 prosent! Blir den undertrykt ved den nye fremgangsmåten, så øker ikke bare lysutbyttet, men forsvinner samtidig det forstyrrende spredelys.

Til ethvert formål

har OLYMPIA-fabrikken den passende skrivemaskin. Til kontorbruk den pålitelige OLYMPIA 8, med dens mange fordeler, desimaltabulator og forskjellige vognbredder. Av transportable modeller fremstilles PLANA, den første tyske flate skrivemaskin, dessuten ELITE, PROGRESS og SIMPLEX. For alle disse maskiners kvalitet, uansett utførelse og pris, garanterer det felles navn

Olympia

OLYMPIA skrivemaskiner er fremstillet av
Olympia Büromaschinenwerke AG. Erfurt

Generalagentur for Norge:

G. A. GJESSING & Co. A/S., OSLO

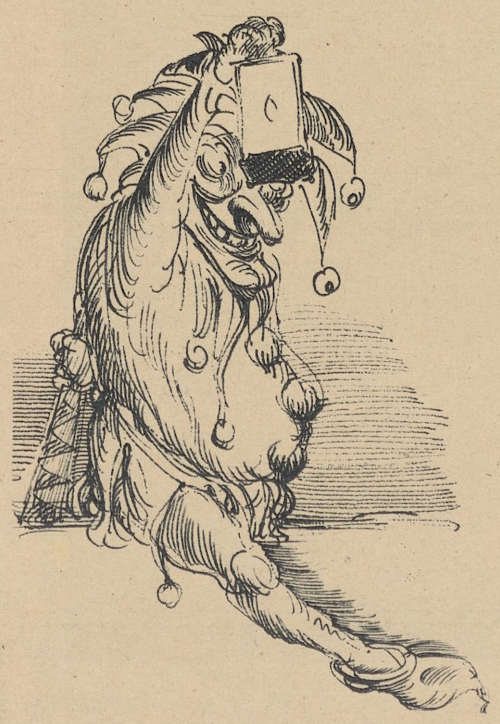
Olympia salgssteder i Amsterdam, Belgrad, Budapest, Bukarest, København, Madrid, Paris, Rio de Janeiro, Stockholm, Zagreb. Olympia agenturer i alle verdens storbyer.

„Det tomme hylster"!

En tegnepennens dramatiker:

A. Paul Weber

Tegninger som ikke har vært offentliggjort tidligere.

Vignette. I skissen merker man en tegnerhånds lekende, ja virtuose letthet. Strekene synes likesom „henskrevet" og tyder på et talent som er sikker på sig selv

Med A. Paul Weber presenterer „Signal" en tegner, som vet å føre tegnepennen som en kårde. I demonisk kraft opstår derved komposisjoner, som med ett slag viser oss ting som det ellers vilde ha tatt lang tid å forklare. Se f. eks. på gjenferdet av et foreldet system, som den store masse i beundrende sløvhet ser opp til — mens utbytterne av denne masse gjemmer sig i foldene på det bedragerske symbol! Hvilken treffende lignelse, som uten ord allikevel taler forståelig til enhver! Hånen i de engelske kolonisasjonsmetoder — hvor de samvittighetsløse utnyttere atpå til lar sine skatter bevokte av det utpressede lands sønner, blir ikke mindre åpenbar i det andre bildet. Men også det menneskelige ligger særlig nær for kunstneren å fremstille. Bladet „Ameri-

Den franske dikter François Villons ballader ble til en bokutgave, illustrert av A. Paul Weber (i Ernst Hauswedells forlag, Hamburg). Vi bringer her en skisse til „gammelfransk ballade" som ikke hittil er offentliggjort

„Indisk tragedie"

kansk krigsdans" forråder i hvor høi grad han behersker det massepsykologiske moment. Sannelig, man spør sig selv om det ikke vilde være bra å lage en slik billedbok? Det vilde være en utmerket formaning — for hvordan kunde man bedre skildre de avskylige egenskaper?

De to skisser som vi har tatt med her, gir oss et blikk inn i tegnerens verksted. Det er alltid overmåte interessant å se „hvordan det egentlig blir gjort". Dessuten virker nettop den slags arbeider nesten som et personlig bekjentskap. Og vi erfarer at den form som tilsynelatende opnåes så lett, i virkeligheten utgjør det siste ledd i en lang arbeidskjede.

A. S.

←

Illustrasjon til den berømte gamle spanske roman „Lazarillo de Tormes". „Lazarillo" er en blind manns onde ledsager — her borer han ondskapsfullt et hull i dennes vinkrus

→

„Amerikansk krigsdans"

Den smilende snurrebass

Den nye tyske kvinnelige mester i kunstløp, den unge fortryllende wienerinne Martha Musilek, er synlig fornøyd over den ros hun får av sin lærer, verdensmesteren Karl Schäfer, under treningen

Tickets og Berlitz-School

Paris 1942

Et brev fra en by, som tross alle de forandringer son denne krigen brakte, ikke har tapt sin charme! Boulevardene er fylt av det samme muntre liv som tidligere, kinoene og teatrene spiller ivrigere enn noen sinne, og i avisene diskuteres med samme iver en forfatters eller en skuespillers prestasjoner. Nye talenter dukker opp, nye bøker, nye stykker utgis. Sacha Guitry svever nu som tidligere som en gud over alt, verdig og opphøyet, vittig og åndrik på samme tid. Om Jean Cocteau er det som alltid meningsforskjell. „Les parents terribles", som igjen spilles, har til og med sloppet løs en liten skandale under en oppførelse. Stykket ble tatt av spilleplanen. Noen dager etter spurte man seg: „hvorfor egentlig?" Da man undersøkte nærmere, viste det seg at det finnes ting som forblir fullstendig upåvirket av de tyske besettelsesmyndigheter. Og øyeblikkelig ble stykket satt opp på spilleplanen igjen. Det hadde godt kunnet stå der. Man hvisket om at Cocteau ikke hadde sovet i sytten dager og netter og også har skrevet et nytt stykke. Så har vi den store dikterinnen Colette, som har en leilighet — likesom Cocteau — med utsikt til haven i Palais-Royal. Hun sitter stille i denne haven — som sin berømte yndlingskatt — og nyter tankefull den sparsomme vintersol. Av navn som hele verden kjenner, skal ennu nevnes den „guddommelige miss", den evige Mistinguett. Hva er det med henne? Det samme som ellers — hun optrer igjen naturligvis!

De store motehus er fullt opptat med arbeid. Regelmessig som alltid fremvises nye kolleksjoner. Det mest bemerkelsesverdige i moten er og blir hattene, som pariserinnene bærer. De mest usannsynlige hatter balanseres modig på pannen. Selv om det er mange ting som savnes, så viser hattene at Paris alltid vil ha dette ene: fantasi! Kunsthandlerne er nesten alle der, i museet Orangerie kunde man beundre Rodin, Monet, Berthe Morisot, og også Vuillard. Og malerne av idag, Derain, Matisse, Braque, Segonzac, for bare å nevne noen få, lever i sin kunst som alltid før. Den som liker å gå på konserter, finner mer enn nok av dem. Man kan sågar si at det franske musikkliv hat tatt et stort oppsving.

Kullspørsmålet er fatalt. Det gir samtlige parisere dårlig samvittighet, for ingen av dem mangler en „Radiateur" hjemme. Varmeovner av alle mulige slag og alle mulige stilarter gløder og knistrer — og skjelvende spør man seg selv om ikke det elektriske strømkvantum overskrides betraktelig. Men det gis også andre situasjoner, hvor man „skjelver". Det skal f. eks. eksistere lokaler, hvor det på alkoholfrie dager står uskyldige kopper på småbordene, og gjestene nyter tydelig fornøyd innholdet. „Tickets", rasjoneringskortene skal — påståes det — heller ikke alltid være nødvendig. Ihvertfall blir man betjent med samme høflighet som tidligere, og mangen vert bønnfaller sine gjester om ikke å oppfatte det som en personlig krenkelse, hvis det forlanges „tickets" av dem. Over appetittløshet klages det jo overhodet ikke mer — innbydelser er derfor noe kostbart. Men man kan jo være litt mer forsiktig med antallet av gjester enn det månedsbladet som hadde 1500 gjester hos seg på årsfesten. Ved denne anledning ble over 7000 smørbrød fortært, — noen tusen kakestykker ikke medregnet!

Når man betrakter butikkene, legger man stadig merke til: det berømte skilt „English spoken" er forsvunnet — derimot lyser det overalt nye innskrifter: „Man spricht deutsch!" Og Paris lærer virkelig tysk. En hel mengde skoler og metoder lover da alltid utdannelse på korteste tid. På Berlitz-Schools lærte før krigen 939 elever tysk og 2470 engelsk — i november 1941 gikk 7920 parisere på tyskkursene og 625 på de engelske. Men alle tar saken meget alvorlig — om de nu lærer tysk hos en „individuell, dynamisk" lærer, eller på kurser. Og med det lille smil, som utmerker Paris av idag, blir også de tilstedeværende tyske soldater overalt — i restauranter, i undergrunnsbanen, benyttet til å lære ennu litt mer. For med dette at man som mangen en liten serveringsdame bare hører på og så bare plaprer et fornøyd „jajaja!" til svar, er det jo ikke gjort. Med et stammende „Gu—ten Tag, wie geht es Ih—nen?" begynner ofte de mest interessante språkkurser. Og gleden er så stor, når pariseren merker at det virkelig blir forstått, at motet til å snakke videre, vokser forbausende.

Ennu vender stadig folk tilbake. Fra alle provinser kommer de, lykkelige over å finne igjen sitt kjære Paris. De som ennu ikke er der, er de

Der er hun igjen, den „guddommelige miss."

typiske folk som holdt til på Montparnasse, som har båret dette kvartals ry ut i verdens mest avsidesliggende hjørne. Hvor er egentlig disse folk, som med sine skjegg „á la van Gogh", med sine flanellsskjorter og sin suveréne forakt for all borgerlighet bestemte bildet på Montparnasse? Forunderlige eventyr kommer fra Marseilles! En hel gruppe har der svunget seg opp til industrielle høyder. Takket være en enkelts strålende idé begynte man med å fremstille og selge en fantasifull „fruktpasta". Et foretagende, som ble begynt med noen få tusen frank, og idag råder over en kapital på syv millioner og beskjeftiger flere hundre mennesker. Vel og bra — men de herrer „direktører" har også kledd sig borgerlig, og det ser ut som de ikke våget å vise seg i den gamle kretsen i pariser-bohèmen igjen. *A. S.*

Signal nr. 5. 3. Årgang, 1. Marsnummer 1942. Utkommer hver 14 dag / Sjefredaktør: Wilhelm Reetz, Stedfortreder: Hugo Mosslang / Forlag og trykning: Deutscher Verlag, Berlin SW 68, Kochstraße 22-26
All rett forbeholdes All rights reserved

Zarah Leander
DIE GROSSE LIEBE
En Ufa-film.
Regi: Rolf Hansen.
UFA

Signal

Særlig kjennetegn:

Hun plystrer også sangene sine!

Ilse Werner, en av de yngste og beste film- og sceneskue-spillerinner

Quick-foto